

MILITAIRE SPECTATOR

Burden sharing in Afghanistan

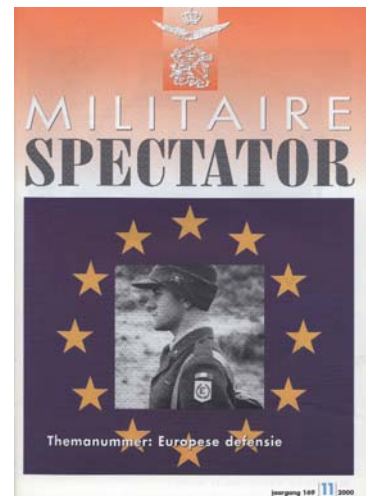
- Honderd jaar Corbett
- Cultural Aspects of Information Sharing and Collaboration

Alle artikelen uit de Militaire Spectator op DVD

Ter gelegenheid van het 175-jarig bestaan van de Militaire Spectator zijn alle jaargangen van het militair-wetenschappelijk tijdschrift gedigitaliseerd. Alle artikelen, editorials, boekrecensies en columns zijn bijeengebracht op zes DVD's.

De printbare PDF-bestanden op de DVD's zijn te doorzoeken met trefwoorden. Bij de DVD's hoort een boekje met zoektips.

Lezers van de Militaire Spectator kunnen de DVD-box bestellen door € 17,50 over te maken naar bankrekeningnummer 514338997 ten name van Militaire Spectator in Den Haag. Graag vermelden 'bestelling DVD-box' en uw naam, adres, postcode en woonplaats.

Voordrachten gevraagd voor de Kooy Prijs 2012

Het Prof. Kooy Fonds kent jaarlijks een prijs toe aan een student aan een technische universiteit of hogeschool die de beste afstudeerscriptie schrijft over een onderwerp dat te maken heeft met defensie of veiligheids-technologie.

Voordrachten voor deze prijs kunnen tot 31 december 2011 worden ingediend. Meer informatie hierover is te vinden op www.kiviniria.nl/dv onder Kooy afstudeerprijs.

De Kooy Prijs wordt op woensdag 11 april 2012 uitgereikt tijdens een symposium op de Marinekazerne in Amsterdam. Vorig jaar ging de prijs naar ir. Harm van Tilborg voor zijn scriptie *Shaping DNS Security with Curves. A Comparative Security Analysis of DNSSEC and DNSCurve*. Met de scriptie sloot hij zijn ingenieursstudie aan de TU Eindhoven af.

Prof. J.M.J. Kooy was internationaal bekend als ruimtevaartgeleerde. Hij doceerde aan de Koninklijke Militaire Academie in Breda en de Technische Universiteit Delft. Het naar hem genoemde fonds wordt beheerd door de afdeling Defensie en Veiligheid van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs (KIVI NIRIA DV).

MILITAIRE SPECTATOR

UITGAVE

Koninklijke Vereniging ter Beoefening
van de Krijgswetenschap
www.kvbk.nl
info@kvbk.nl

Secretaris en ledenadministratie

luitenant-kolonel Henk Sonius
T 0493-598003
E hc.sonius.01@mindef.nl

Nederlandse Defensieacademie (NLDA)
Sectie MOW
Ledenadministratie KVBK
Postbus 90002, 4800 PA Breda
ledenadministratie@kvbk.nl

De Militaire Spectator wordt ook verstuurd
op basis van rang/schaal. Adreswijzigingen
doorgeven bij de eigen personeelsdienst.

REDACTIE

brigade-generaal cav b.d. prof. em.
J.M.J. Bosch (hoofdredacteur)
T 071 - 542 18 30
E jmjbosch@xs4all.nl
kolonel cav drs. P.J.E.J. van den Aker
luitenant-kolonel KLu S.M. Babusch bc
kapitein ter zee P. van den Berg
drs. P. Donker
kolonel MJD dr. P.A.L. Ducheine
luitenant-kolonel MPSD dr. J. Duel
cdre KLu F. Groen
drs. P.H. Kamphuis
luitenant-kolonel KMar drs. ing. D.J. Muijskens
luitenant-kolonel Marns drs.
A.J.E. Wagemaker MA
kapitein ter zee mr. N.A. Woudstra
kolonel ir. F.J.A. van Zitteren

BUREAU REDACTIE

mw. drs. A. Kool
drs. F.J.C.M. van Nijnatten
NIMH
Postbus 90701
2509 LS Den Haag
T 070 - 316 51 20 of
070 - 316 51 95
F 070 - 316 51 99
E redactiemilitairerespectator@mindef.nl

LIDMAATSCHAP

binnenland € 25,00
studenten € 17,50
buitenland € 30,00

OPMAAK EN DRUK

Drukkerij ten Brink
ISSN 0026-3869
Nadruk verboden

Coverfoto: Secretaris-generaal van de NAVO
Rasmussen (links) praat met premier Rutte
voor de top in Lissabon, november 2010
(Foto Reuters, M. del Pozo)

480 Cultural Aspects of Information Sharing and Collaboration

N. Houston and C. Eshelman-Haynes

In military settings information sharing, collaboration and decision making are influenced by culture but officers working in multinational headquarters can be prepared for this by training.

487 Burden sharing in Afghanistan

M.P. Bogers, R.J.M. Beeres en I.G. Lubberman-Schrotenboer

Niet alleen geld, maar ook andere maatstaven zijn belangrijk bij het onderzoeken van de bijdrage die Nederland in vergelijking met andere NAVO-landen heeft geleverd aan ISAF in Afghanistan.

502 Honderd jaar Corbett

N.A. Woudstra

Het in 1911 gepubliceerde *Some Principles of Maritime Strategy* van Julian Corbett bevat theoretische elementen die ook nu nog actueel zijn, bijvoorbeeld bij het analyseren van de maritieme expansie van China.

En verder:

Editoriaal	478
Gastcolumns	510
Tegenwicht	514
Andere ogen	517
Boeken	518
Summaries	

Mopperen

De laatste tijd wordt er veel gemopperd in de krijgsmacht. Dat mopperen wordt er niet minder op nu de gevolgen van de numerus fixus en de grote onzekerheden van de bezuinigingen langzaamaan voelbaar worden. Vroeger mopperden militairen in de kantine, tegenwoordig doen ze dat ook via blogs en sociale media. Militairen kiezen er steeds vaker voor hun ongenoegen openlijk te uiten. Dat mopperen is daardoor ook buiten de kazernepoorten te horen. Minister Hans Hillen van Defensie is niet te spreken over de loslippigheid van de militairen. Hij heeft gezegd dat hij verontrust is dat militairen uit de school klappen, maar hij weet ook dat mopperende militairen niet alleen van deze tijd zijn. Mopperen straalt weinig vertrouwen in de leiding uit. Of is er meer aan de hand?

Gebrek aan vertrouwen is niet simpelweg hetzelfde als wantrouwen. Wie wantrouwt, veronderstelt bij de ander ook kwade bedoelingen en niet slechts een gebrek aan kwaliteit of competentie. Er is wantrouwen als je bij de ander ook groot vernuft of geheime informatie vermoedt. Dat lijkt echter niet aan de orde.

Vroeger mopperden militairen in de kantine, tegenwoordig ook via blogs en sociale media

Wel is voor een groot aantal mensen onduidelijk welke veiligheidspolitieke visie en ambitie er achter het reorganisatietraject zitten. Veiligheid houdt in de eenentwintigste eeuw niet op bij de soevereine grenzen. Bondgenootschappelijke bijstand en geïntegreerde inzet met andere ministeries zijn sleutelwoorden. Het gaat om

wederkerigheid, effectiviteit en vertrouwen. Dat krijg je niet zomaar en als je het eenmaal hebt moet je er voor zorgen dat je het houdt.

De huidige politieke constellatie vindt de krijgsmacht, zoals we die een jaar geleden nog kenden, een te dure verzekeringspolis. De boekhouder maakt de dienst uit, hoewel er wereldwijd zwaar weer op komst lijkt te zijn. De gevolgen van de economische crisis, de Arabische Lente en mogelijke bedreiging van vitale belangen (olie en gas) zijn nog steeds niet te overzien.

Niet de veiligheidsconstellatie, maar doorgeslagen verzakelijking en kaalslag zijn troef bij de huidige reorganisatie. De defensiebegroting keldert, waardoor ons land met wat rest van de krijgsmacht de onderste regionen van de NAVO-lidstaten nadert. We zijn op weg een krijgsmacht op de been te houden die nauwelijks meer kan doen dan de territoriale soevereiniteit bewaken. En dit terwijl onze vitale belangen grotendeels elders in de wereld liggen en in combinatie met onze internationaal-politieke ambities juist het tegenovergestelde verwacht zou worden.

Vroeger konden we altijd nog teren op een goede faam in multilaterale samenwerkingsverbanden, tegenwoordig is dat lang niet altijd meer zo. Natuurlijk, onze inspanning in Afghanistan was tot medio 2010 aanzienlijk, maar dat krediet verdampt snel. De inzet in Kunduz verdient diplomatiek-militair geen schoonheidsprijs. Onze huidige bijdrage boven Libië staat in schril contrast met wat we in Uruzgan hebben laten zien, laat staan dat we bij machte zouden zijn om bijvoorbeeld substantieel

mee te doen aan *boots on the ground* in Libië. En als het om de steeds omvangrijkere en belangrijker antipiraterij-taken gaat, dan kunnen we slechts constateren dat we onvoldoende middelen en mogelijkheden hebben.

Wie kijkt naar wat binnen de aanstormende reorganisatie en inkrimpingen zonder weerga gebeurt, ziet tegen elkaar in werkende trends. Het laatste decennium was er een tendens van centraliseren en taakspecialisatie. Grotere doelmatigheid, minder overhead en *joint, combined* en geïntegreerd optreden maakten effectieve en efficiënte inzet mogelijk, zo bleek bijvoorbeeld in Afghanistan. Nu het moeilijk gaat en de krijgsmacht voor duivelse dilemma's staat, is de trend opeens om toch weer meer te decentraliseren. De bal wordt, wat betreft het halen van de politieke en boekhoudkundige doelstellingen, voor een belangrijk deel bij de operationele commandanten gelegd. Ze ervaren het soms als puinruimen, maar ze zijn ook blij met grotere zeggenschap over het door hen te leveren product. Tevens moeten ze constateren dat het vanwege de doorgeslagen verzakelijking en kaalslag steeds moeilijker wordt datgene te leveren wat van ze verwacht wordt. Wat blijft er nog over van de mogelijkheid om *joint, combined* en geïntegreerd op te treden? Is de verzekeringspolis nog wel dekkend?

Nederland heeft nog steeds de ambitie over een inzetbare expeditionaire krijgsmacht te beschikken. Kunnen we met 'Zwitserse zakmes'-modules, zoals de bedoeling was in het rapport *Verkenningen*, nog bijdragen aan multinationale *Full Spectrum Forces* voor conventionele en speciale operaties in zowel EU- als NAVO-

verband? Behalve de vraag of we daarmee in de toekomstige constellatie de eigen veiligheid zeker kunnen stellen, is het ook ongewis of we recht doen aan onze internationaal politieke ambities en onze in de grondwet opgenomen verplichting de internationale rechtsorde te bevorderen. Het is discutabel of de reorganisatie die nu in gang is gezet er voor zorgt dat met slimme aanpassingen binnen de krijgsmacht beide doelstellingen ook op de langere termijn haalbaar zijn. De minister communi-

De minister moet een uitgekende visie geven op de reorganisatie en het ambitieniveau van de krijgsmacht

ceert hierover geen uitgekende visie. Er wordt slechts gehamerd op begrotingsoverwegingen en daar is weinig begrip voor. Wie de korte termijn van de boekhouder laat regeren, moet oppassen voor een groter gebrek aan vertrouwen binnen een organisatie die op wederzijds vertrouwen gebouwd moet zijn.

Een minister die steeds maar mondjesmaat informatie geeft over het na te streven product, werkt niet alleen het mopperen in de hand: hij moet oppassen dat het mopperen niet omslaat in morren en voorkomen dat de reorganisatie via blogs en *Twitter* een eigen leven gaat leiden. Van de minister mag worden verwacht dat hij houvast biedt hoe hij aan de Nederlandse veiligheid denkt bij te dragen en de belangen van onze krijgsmacht denkt zeker te stellen. Dit brengt rust in de gelederen. Militairen die de gemaakte keuzes en de vorm van de reorganisatie begrijpen, mopperen hoogstens nog uit teleurstelling, niet uit onvrede en onbegrip. ■

Cultural Aspects of Information Sharing and Collaboration

In military settings information sharing, collaboration and decision making are influenced by culture. This was demonstrated by a multinational experiment several countries and NATO held to study the conduct of teams that were instructed to identify a terrorist ship. Even though culture was not the focus of the experiment it turned out to be a key variable in information handling behaviour. The results in the experiment suggest that cultural differences such as power distance, individualism, and uncertainty avoidance can have a significant effect on decisions to share information or to include information in the sense making process. Even in budget-constrained times, training is important to prevent officers from having to learn their lessons the hard way while working within a multinational military headquarters.

*Dr. Nancy Houston and dr. Candace Eshelman-Haynes**

Culture can impact information sharing and collaboration in a variety of ways. An example of cultural impacts on decision making in a maritime operational setting was illustrated in the Multinational Experiment 5 (MNE5) Maritime Situational Awareness (MSA) collaborative experiment held by Finland, Sweden, NATO and Singapore to examine information sharing.¹ Teams of maritime specialists were given a scenario involving four suspect ships. Their task was to identify the terrorist ship. In order to successfully identify the terrorist, they had to share information. The objective of the experiment was to examine how the information management processes, the organizational frameworks, and automated tools supported shared awareness of the white shipping picture. Two teams participated in each of three different areas of responsibility – the Mediterranean Sea, Baltic Sea, and the Southeast Asia maritime region. Each team had an

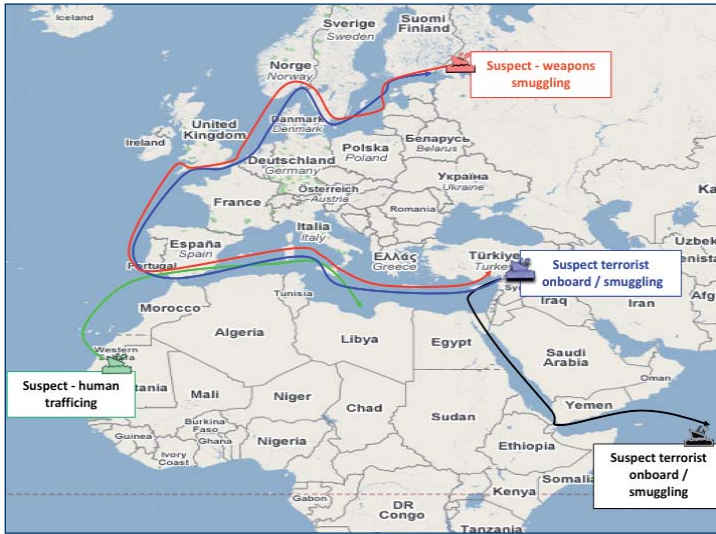
assigned area of responsibility and in order to actually find the terrorist they *had* to use information received from the teams in the other areas of responsibility. This paper focuses on the results of the teams in the Mediterranean.

Team Behavior

All team members were very experienced and comfortable with the technical tools. All teams had the same information available and actually assessed and highlighted the same points. However, one team successfully identified the terrorist ship and the other did not. So what was the difference? The successful team was *directly instructed to share* all information; the unsuccessful team was told to *share as necessary*. For the unsuccessful team the central Maritime Operations Centre was a black hole – information went in; nothing came out – hierarchy was important; everything had to go through proper channels – the subordinates were sensitive to the power distance cultural dimension so deferred to the superior for decisions; the other teams in the exercise were not regular partners and the leader of the Maritime

* Nancy Houston is Cognitive Science Coordinator at the NATO Technology & Human Factors Branch, C4ISR HQ SACT. Candace Eshelman-Haynes is Human Factors Evaluator for the Human Factors & Technology Section of the C4ISR Division at HQ SACT.

¹ MNE5 MSA Final Report, 22 December 2008 (available at <http://tide.act.nato.int>).

vely. Taking the most basic view, successful information sharing and collaboration requires the right mix of the three essential elements of people, processes and technology. Culture exists in all three areas and is a key factor that impacts – either positively or negatively – achievement of the proper mix of people, processes and technology for mission success. In fact, the cultural dimensions may make technology and processes either optimizers or obstacles.

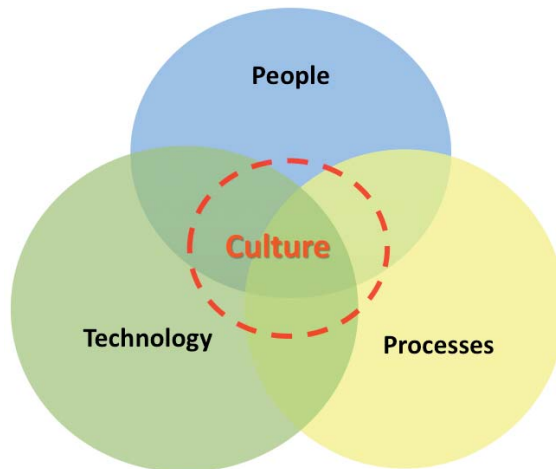
Operations Centre did not feel comfortable contacting them directly; instead he passed requests through his chain of command rather than answering directly.

The unsuccessful team tended to focus on their assigned area of responsibility and did not consider the links to ships in other areas of responsibility even when the data points might have suggested connections. The operators relied heavily on experience and assumptions to fill information gaps and were unable to recognize information that countered their assumptions. They ignored information from the other team because they thought they already had the right answers. They refused to pass information on unless they believed it to be relevant.

The successful team actually made many of the same wrong assumptions as the unsuccessful team. However, there were two key differences: the successful team passed information on to the other teams without filtering it and they included assessments from the other teams in their final account.

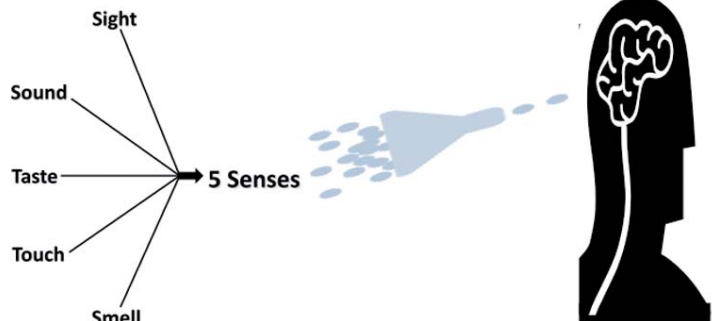
Impact of Culture on Collaboration

So what does this have to do with culture? People may accept and even support collaboration as a concept, but in practice it is often a totally different story. Even when we think we are collaborating, seemingly invisible cultural barriers may prevent us from doing so effecti-

How Humans Receive Information

No matter who we are, we receive information through one of our five senses – capacities that we are born with. However, that information

passes through a series of filters as our brain processes it. We all have our own patterns of thinking, feeling and acting that we learned throughout our lifetime. Many of these filters were acquired in early childhood when we are most susceptible to learning and assimilating. Once patterns of thinking, feeling and acting have established themselves; we must unlearn these patterns before we can learn something different. Unlearning is much more difficult than learning for the first time.

What is Culture?

We often think of culture as the easily observable traits such as language, dress, and food. However, the unobservable cultural traits may have the greatest impact on how we process information and collaborate with others. Culture is shared and based on interaction, learned not inherited, evolves over time and consists of both observable and unobservable characteristics. There are many different types of culture that overlap and impact human behavior.

National culture consists of readily observable traits such as customs and values associated with where we were born and raised as well as unobservable traits such as power relation-

ships, attitudes, and expectations. In addition to culture that emerges from shared national experiences, culture exists in both organizations and professions.

Organizational and professional cultures are learned, can have many subcultures and are about “how we do things around here.” For example NATO has an organizational culture with civilian and military subcultures. Examples of military subcultures include Air, Land, Maritime, Special Operations, and Intelligence. Examples of professional cultures are computer specialist and accountants – in fact, think stereotypes and you can easily name many cultural subgroups.

So before our brains even get to the information processing stage, the information received has been filtered through both observable and non-observable cultural filters. These cultural dimensions impact our reasoning and judgment thus affecting our situational awareness and our ability to detect and solve problems. Culture is shared and learned. There is no right or wrong culture – just cultures that are different from ours. Thus, one of the first problems that we have in sharing information and establishing shared situational awareness is that none of us sees the same piece of information in the same way because our cultural lenses filter what we see and how we interpret it. We don’t see things as they are; we see them as we are.

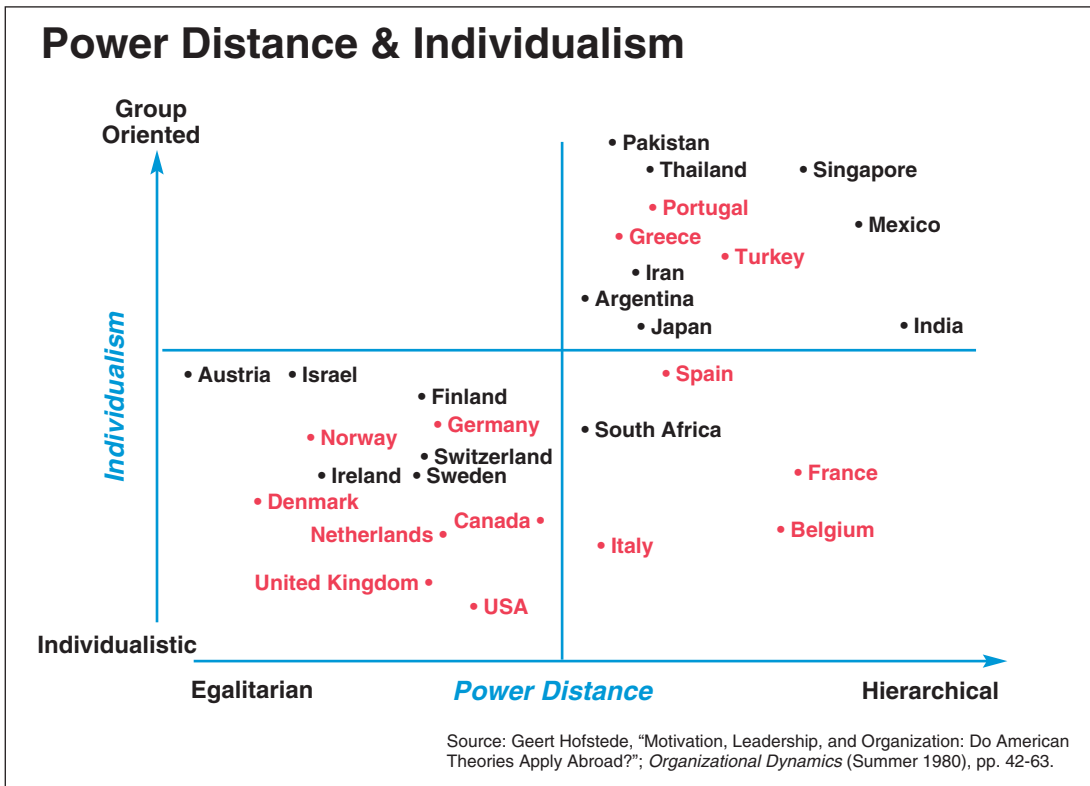
Why Does Culture Matter?

And you may say “So what?” Research has identified that the problems with human error and communication often have disastrous results. Cultural mismatches can frequently lead to problems in communication. Research has found that:

- National cultures that are collectivist had about three times more airline accidents than individualist cultures. Nations high on the power-distance cultural dimension have about two and one-half times more airline accidents than low power-distance nations²
- 83 percent of command and control tasks require high levels of information sharing³

² Gannon, Martin J. (January 4, 2004). *Cultural Metaphors: Applications and Exercises*. University of Maryland, College Park, MD.

³ Sonnenwald, D.H., and Pierce, L. (1996). *Optimizing collaboration in battalion staff elements*. US Government Defense Technical Information Centre, DAAL03-91-C-0034, Army Research Laboratory ARL-CR-435.

- Almost 70 percent of aircraft ground mishaps in naval aviation resulted from failure to coordinate⁴
- 80 percent of all marine-related accidents are rooted in the human element.⁵

How do Cultural Dimensions Impact our Behavior?

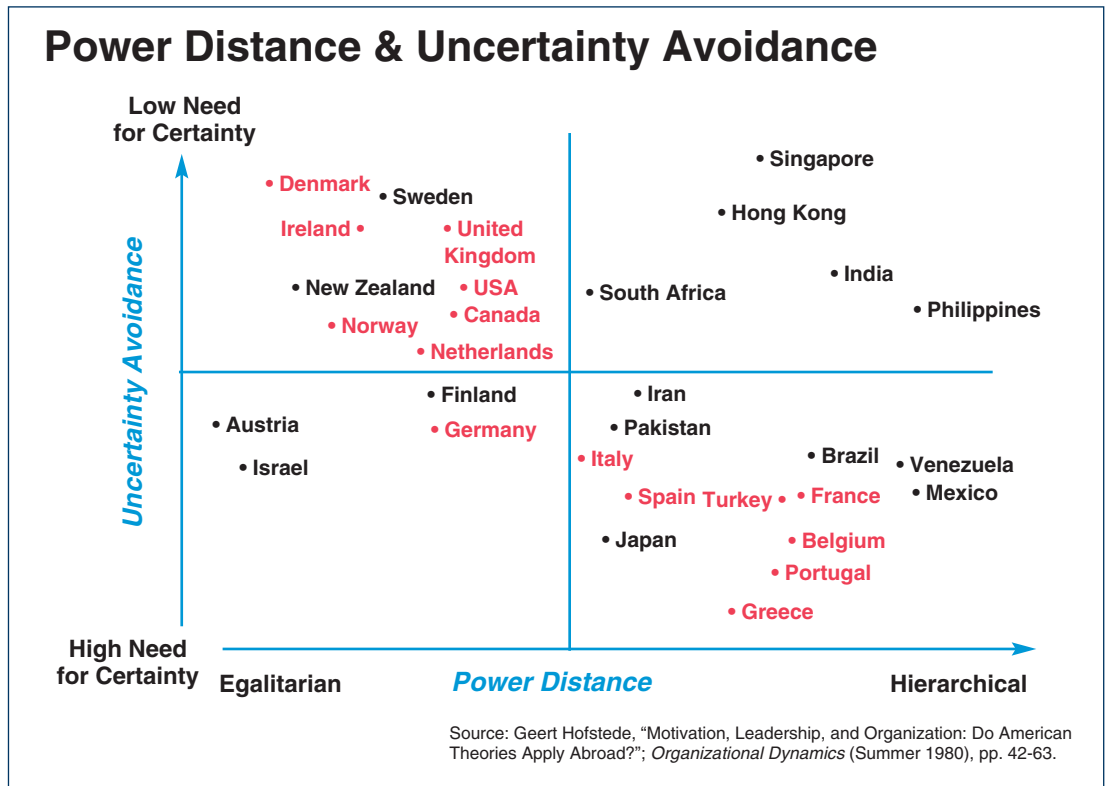
Three cultural dimensions had a significant impact on the information sharing and collaboration of the teams in the MNE5 experiment. Those cultural dimensions were Power Distance, Individualism vs Collectivism and Uncertainty Avoidance that originally were identified and described in research by Geert Hofstede.⁶

The Power Distance dimension impacts leadership style and how teams perform. Rank is from high to low. Individuals with high power-distance references typically believe that those in power should make decisions and that orders should be followed without question. These individuals often don't share information or technology equally with others. Individuals

with low power-distance references are generally more egalitarian and evaluate ideas on merit and experience rather than on the rank of the individual expressing the ideas. These individuals typically encourage communication and questioning.

The Individualism dimension can be categorized as "I or We." This cultural dimension is considered by some to be the overarching value orientation for all cultures and impacts how we share and collaborate. People with highly individualistic cultural dimensions are assertive and emphasize tasks or getting the job done. They speak out, share thoughts and ideas openly and find intellectual debate stimulating. These people often question statements made

4 School of Aviation Safety Naval Postgraduate School Monterey, California. May 24, 2008. HeavyProp Aircraft GCT (Groundcrew Coordination Training).
 5 U.S. Coast Guard. (1994). Marine casualty investigation and reporting: Analysis and recommendations for improvement. U.S. Coast Guard Research and Development Center, Groton, CT.
 6 Hofstede, G. (1980). *Culture's Consequences: International Differences in Work-Related Values*. Sage Publications. <http://www.geert-hofstede.com>.

by others and tend to be very direct speakers. At the other end of the spectrum are collectivists who are people that tend to value “proper behavior” and are far more constrained in their reactions. They often believe there is one best way to solve a problem and that their leader is the subject matter expert and therefore they defer to that person.

Interestingly different nationalities as a general rule – of course there are also the exceptions – tend to fall at different points on the Power Distance and Individualism indexes. The diagram, based on the work of Geert Hofstede,⁷ shows a sampling of nations (NATO members in red). The third key cultural dimension is Uncertainty Avoidance that ranges from high to low. Uncertainty Avoidance particularly impacts our ability to define problems and propose solutions. An individual with a low need for certainty can change more easily, is more likely to make a

decision sooner with less complete information and then alter actions as additional information arrives. Those with a high need for certainty are more reluctant to change, tend to wait for more information and are more likely to stick with an interpretation or course of action once it has been accepted. The diagram illustrates the distribution of some nationalities on the Uncertainty Avoidance index compared with Power Distance.

In the MNE5 experiment adding a civilian to the team changed the team dynamics by creating a more open environment inside the team. The civilian team leader still assigned specific roles for junior team members and expected them to carry out the associated responsibilities. However, the junior members were more likely to voice alternative assessments and the senior member was more willing to consider alternatives. In this case, the dominant cultural difference was organizational (i.e. civilian – military) rather than national, and the team behavior was consistent with other research findings.

⁷ Hofstede, G. "Motivation, Leadership, and Organization: Do American Theories Apply Abroad?," *Organizational Dynamics* (Summer 1980) pp. 42-63.

Power Distance Impacts Leadership Style & Team Building	
High Power Distance	Low Power Distance
<ul style="list-style-type: none"> • Believe that those in power make decisions • Follow orders without question • Do not question authority • Do not volunteer/share information 	<ul style="list-style-type: none"> • Egalitarian • Encourage communication • Question authority • Evaluate ideas on merit, not the rank of the presenter

Individualism Impacts Sharing & Collaboration	
Individualist	Collectivist
<ul style="list-style-type: none"> • Assertive • Task oriented; important to “get the job done” • Question other’s logic • Communicate directly • Work well in a decentralized decision making environment 	<ul style="list-style-type: none"> • Value the group over the individual • Avoid conflict; maintain group harmony; exhibit “proper” behaviour • Defer to leader • Communicate indirectly • Believe rules promote stability and order

Need for Certainty	
High	Low
<ul style="list-style-type: none"> • Change more easily • Willing to initiate plan with less complete information • Quicker to select new explanation 	<ul style="list-style-type: none"> • More reluctant to change • Likely to wait for more information • Tend to stick with interpretation once accepted

What Can We Do?

The real question is what we can do to make this information and research relevant? While we cannot change our cultural backgrounds we can at least understand how cultural dimensions affect how we process information and our ability to collaborate. We’ve all heard that “knowledge is power.” Without at least some fundamental knowledge about human inter-operability we cannot take the necessary steps to address those issues. For all levels of command, we must understand the impact that the

different cultural baggage that humans bring with them to the mission has on information sharing and collaboration.

So where can we apply this knowledge? Three seemingly obvious areas would be

- Policy and Standard Operating Procedures
- Team Composition
- Training

Policy and Standard Operating Procedures

In the MNE5 experiment we found that information sharing instructions must be forma-

lized, trained and understood by operators to fully enable sharing. The successful team was directly instructed to share all information; the unsuccessful team was told to share as necessary. When guidance was such that team members had sole responsibility for the decision to share, they typically did not share. When guidance was specifically to share – they did. Information sharing must be proactive rather than reactive – effective communications may be the most important factor in achieving and maintaining situational awareness. Particularly those with a high degree of Power Distance needed the cover of formal direction to share before they had confidence to make sharing decisions. Additionally, understanding why information is being requested is critical to eliciting an appropriate response. This applies not just to the raw information but also to information that has been processed and interpreted.

Team Composition

When team members carry different culturally shaped expectations for roles and team processes it can make it more difficult to interpret and match commander's intent.⁸ While more work needs to be done to understand optimum team composition initial results indicate that the degree of homogeneity or heterogeneity of teams impacts their ability to cooperate and ultimately to perform. Research findings from studies in Kosovo and Afghanistan show that the proportion of team members from demographic minorities and majorities impacts social and behavioral patterns. In *Smooth and Strained Cooperation*⁹ the authors describe that highly heterogeneous teams with many nationalities of equal size (ten times 10 percent) or highly homogenous teams where one nation's members outnumber (90/5/5 percent) actually outperformed the moderately heterogeneous teams.

Training

Unfortunately in these budget-constrained times training is often considered “nice to have” rather than essential – especially on a soft subject like cultural awareness. Research shows that training on how to work within a multinational military headquarters on a multicultural team is primarily on-the-job training. People's learning rate influences their performance. Many of us learned – or maybe did not learn – lessons the hard way; some initial training would have significantly reduced our learning curve. People need to be able to identify common patterns of misunderstanding. In the MNE5 experiment, the successful team was trained on a problem solving process that emphasized looking at the bigger picture and considering the information needs of partners when determining the need to share information. The unsuccessful team only received encouragement to think about the bigger picture with no specific training.

Some teams trusted information more when it came from those of a similar cultural background or if it came from the automated systems. Culture also played a role in the team's willingness to accept potential solutions from other teams. Teams need to be trained to eliminate these biases and to treat information from all sources with the same level of objectivity. Cross training of jobs often helps people better understand information that needs to be exchange.

Conclusion

International military cooperation is a much under-researched field of study. It is an example of managing exceptional organizations working in exceptional circumstances.

A cultural viewpoint is often the core of a military and much of their cultural identity comes from their national sovereignty.

A better understanding of the cultural dimension of military personnel and the impact of those dimensions on information sharing and collaboration could contribute to improving operational success. ■

8 Granrose, C. and Oskamp, S., *Cross-Cultural Work Groups*. Sage Publications, Thousand Oaks, CA, 1997.

9 Soeters, Joseph, Delphine Resteigne, René Moelker and Philippe Manigart. 2008. “Smooth and Strained Cross Cultural Military Cooperation”, J. Soeters and P. Manigart, eds., *Military Cooperation in Multinational Peace Operations*. Abingdon: Routledge, pp. 198-219.

Burden sharing in Afghanistan

Wie draagt de zwaarste last?

Het NAVO-bondgenootschap discussieert al sinds haar oprichting over de verdeling van de lasten ('burden sharing') over de individuele partners. De hoeveelheid geld die een lidstaat aan zijn krijgsmacht besteedt was daarbij doorslaggevend. Maar sinds de NAVO ook buiten haar verdragsgebied opereert zijn andere maatstaven dan geld in opmars. Bijvoorbeeld de vraag of een lidstaat over de capaciteit beschikt om buiten het verdragsgebied te opereren, en of de politieke wil aanwezig is om risico's te nemen. De auteurs onderzoeken de bijdrage van de Nederlandse krijgsmacht aan ISAF. Hoe verhoudt die zich tot de bijdragen van de andere (Europese) bondgenoten? En welke maatstaven zijn daarbij relevant?

Drs. M.P. Bogers, dr. R.J.M. Beeres en kap ir. I.G. Lubberman-Schrotenboer*

Tijdens de NAVO-top in Lissabon (november 2010) vroeg de Amerikaanse president Obama aan alle 28 lidstaten om verder bij te dragen aan de opbouw van Afghanistan. Obama verzocht Nederland in het bijzonder een bijdrage te leveren aan de trainingsmissies van militairen en agenten. Nederland kon – overigens als enige lidstaat – op dat moment geen concrete toezeggingen doen. Desgevraagd, maakte de Nederlandse premier Rutte zich geen zorgen over het aanzien van Nederland binnen de NAVO. Hij verklaarde:

Nederland heeft al met duizenden militairen bijgedragen in Afghanistan, dit is ver overstijgend van wat je kunt verwachten van een land met onze bevolkingsomvang.¹

Discussie

Deze uitspraak raakt de hedendaagse discussie binnen de NAVO over de verdeling van de collectieve lasten (het zogeheten *burden sharing*) tussen partners in Afghanistan.² Premier Rutte roept het beeld op dat een relatief klein land als Nederland 'voldoende' zou hebben bijgedragen. De vraag is of dit beeld wel terecht is.

Is Nederland 'een klein land', of juist 'een grootmacht in broekzakformaat'?³ Wellicht pleit de oppervlakte van Nederland voor 'een klein land'. De Wereldbank geeft echter aan dat Nederland in 2009, uitgedrukt in omvang van het bruto binnenlands product (BBP), de zestiende economie van de wereld is.⁴ Volgens de Wereld Handelsorganisatie was Nederland in 2009 de vijfde exporteur in de wereld en de zevende importeur. Hiermee bevindt Nederland zich qua rangorde tussen grootmachten als het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Italië.⁵ De belangen van dergelijke landen zijn gebaat bij internationale stabiliteit en goede relaties met andere landen.

Inmiddels heeft de Nederlandse regering, met steun van het parlement, besloten om een nieuwe bijdrage te leveren aan de verdere

* Alle drie de auteurs zijn verbonden aan de Faculteit Militaire Wetenschappen van de Nederlandse Defensie Academie.

1 'Rutte niet bezorgd over aanzien in NAVO' in: *NRC Handelsblad*, 20 november 2010.

2 J. Ringsmose, 'NATO Burden-sharing Redux: Continuity and Change after the Cold War' in: *Contemporary Security Policy* 31 (2010) (2) 319-338; J. Sperling en M. Webber, 'NATO: from KOSOVO to Kabul' in: *International Affairs* 85 (2009) (3) 491-511.

3 CCSS, *Luchtmacht: noodzaak of luxe? Eerste essay uit een serie van negen over de toekomst van de luchtmacht*. Den Haag: Clingendael Centre for Strategic Studies, Beschikbaar op: www.hcss.nl, 2006.

4 Wereldbank, *World Development Indicators database 2009*. Beschikbaar op: www.worldbank.org.

5 Wereld Handelsorganisatie, *International Trade Statistics 2010*. Beschikbaar op: www.wto.org.

FOTO AVDD, G. VAN ES

Is de bijdrage van de Nederlandse krijgsmacht aan ISAF bovenmaats? En welke maatstaven zijn hierbij relevant?

opbouw van Afghanistan door deelname aan een politietrainingsmissie in Kunduz in het noorden van Afghanistan. De geplande duur van deze bijdrage is van medio 2011 tot medio 2014.⁶

Opzet artikel

Tegen deze achtergrond stellen we in dit artikel drie vragen. Ten eerste: in hoeverre heeft premier Rutte gelijk met zijn opmerking dat de bijdrage van de Nederlandse krijgsmacht aan ISAF, gezien onze bevolkingsomvang, bovenmaats is? In de tweede plaats: is deze maatstaf de enige relevante om de bijdragen van verschillende landen in Afghanistan te analyseren? En, ten slotte, indien er meerdere relevante maatstaven zijn: hoe 'scoort' de Nederlandse krijgsmacht ten opzichte van andere landen op deze andere maatstaven in Afghanistan?

Om deze vragen te beantwoorden is dit artikel

als volgt ingedeeld. Allereerst introduceren we het onderwerp burden sharing en schetsen een kader om militaire bijdragen in een context van burden sharing te analyseren. Vervolgens relateren we de Nederlandse militaire bijdrage aan die van de overige landen die aan ISAF hebben deelgenomen. Ten slotte beantwoorden we de centrale vragen en trekken conclusies.

Burden sharing binnen de NAVO

Defensie als collectief goed

Vanuit het perspectief van de NAVO geeft burden sharing inzicht in de mate waarin kosten en risico's die ontstaan bij het voorzien in internationale collectieve goederen worden verdeeld tussen de NAVO-bondgenoten.⁷ Vanaf de oprichting van de NAVO wordt er al gediscussieerd over de verdeling van deze collectieve lasten over de individuele partners. Centraal stond daarbij de klacht van de Verenigde Staten die meende naar verhouding veel, of zelfs te veel, te moeten bijdragen aan de verdediging van hun militair minder machtige Europese bondgenoten.

⁶ Tweede Kamer, *Bestrijding internationaal terrorisme. Brief van de Ministers van Buitenlandse Zaken, van Defensie, van Veiligheid en Justitie, en van de Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken*, TK (2010-2011) 27925, nr. 415.

⁷ E.R. Thielemann, 'Between interest and norms: Explaining Burden Sharing in the European Union' in: *Journal of Refugee Studies* 16 (2003) (3) 253.

Vanuit een economische invalshoek leverden Olson en Zeckhauser een klassieke bijdrage aan deze discussie.⁸ Zij positioneerden defensie in het NAVO-bondgenootschap als een collectief goed. Collectieve goederen onderscheiden zich van individuele goederen doordat ze gemeenschappelijk worden geconsumeerd. Die gemeenschappelijkheid houdt in dat de consumptie, ten eerste, non-rivaal is. Dit betekent dat de consumptie van de één niet ten koste gaat van de ander.

Ten tweede wordt de consumptie van een puur collectief goed als non-exclusief beschouwd. Met andere woorden: indien een collectief goed door iemand wordt geconsumeerd, kunnen anderen er niet van worden uitgesloten. Het product 'afschrikking' bijvoorbeeld, dat ten tijde van de Koude Oorlog werd geleverd door nucleaire wapens kenmerkt zich door non-rivaliteit (de mogelijkheid van dit type wapen om de Russen af te schrikken is onafhankelijk van de grootte van het NAVO-bondgenootschap) en non-exclusiviteit (NAVO-bondgenoten kunnen niet worden uitgesloten van de voordelen van het in bezit zijn van deze middelen).

In dit voorbeeld profiteerden alle NAVO-bondgenoten tijdens de Koude Oorlog van de nucleaire defensie-inspanningen van de VS, Verenigd Koninkrijk (VK) en Frankrijk, zonder zelf op nucleair gebied een bijdrage te leveren. Dit wordt ook wel klaplopen (*free-riding*) genoemd.⁹

Defensie als onzuiver collectief goed

Het *pure public good model* van Olson en Zeckhauser werd in de jaren zeventig van de vorige eeuw aangevuld door het *joint product model*.¹⁰ In dit model wordt defensie als een onzuiver collectief goed beschouwd. Mocht een bondgenoot onvoldoende bijdragen aan het collectief, dan kon deze – in beginsel – worden uitgesloten van het bondgenootschap. Het land liep dan het risico geen ondersteuning meer te ontvangen bij een eventuele aanval door een tegenstander.¹¹ Binnen de NAVO waren dus wel instrumenten aanwezig om eventuele free-riders te sanctioneren.

Het lijkt echter onwaarschijnlijk dat de VS in de Koude Oorlog daadwerkelijk zou zijn overgegaan tot uitsluiting. Immers, veel bondgenoten waren voor de VS onmisbaar vanwege hun geografische positie.

Maatstaven voor burden sharing

Gedurende de Koude Oorlog werd de bijdrage aan de NAVO-alliantie vooral gemeten in termen van de groei van de defensie-uitgaven. Met deze maatstaf werd gekeken naar de militaire middelen die landen ter beschikking stonden en niet naar de *output* die werd geleverd.

FOTO AVDDO, R. FRIGGE

De Hr. Ms. Rotterdam voor de kust van Turkije. Nu de NAVO ook buiten haar verdragsgrenzen opereert, is de vraag over welke capaciteiten een land beschikt plotseling relevant

Het gebruik van deze maatstaf is verklaarbaar omdat het defensieapparaat in deze periode werd opgebouwd om de Sovjet-Unie af te schrikken, zonder de middelen daadwerkelijk te gebruiken.

In de loop van de jaren negentig van de vorige eeuw ontwikkelde zich een nieuwe taak voor de NAVO: het bevorderen van stabiliteit en democratie, niet alleen binnen maar ook buiten de verdragsgrenzen van NAVO.¹²

8 M. Olson en R. Zeckhauser, 'An economic theory of alliances' in: *Review of Economics and Statistics* 48 (1966) (3) 266-279.

9 M.J. Wijnheimer, 'Klaplopen in het nucleaire tijdperk' in: *Militaire Spectator* 157 (1988) (11) 523-528.

10 T. Sandler en J. Cauley, (1975) 'On the economic theory of alliances' in: *Journal of Conflict Resolution* 19 (1975) (2), 330-348.

11 J. Ringsmose, 'NATO Burden-sharing Redux: Continuity and Change after the Cold War' in: *Contemporary Security Policy* 31 (2001) (2) 325.

12 NAVO, *Samen voor de veiligheid: een kennismaking met NAVO*. Beschikbaar op: www.nato.int, 2010.

Vanaf 11 augustus 2003 heeft de NAVO het commando over ISAF in Afghanistan. Met deze operatie acteert de NAVO voor het eerst buiten Europa. Hiermee ontstaan nieuwe discussies binnen het bondgenootschap. Werd er ten tijde van de Koude Oorlog vooral gekeken naar de hoeveelheid geld die werd besteed aan de krijgsmacht, nu is het belangrijker waaraan dit geld wordt uitgegeven. 'Nieuwe' vragen die rijzen zijn bijvoorbeeld: beschikt een land over de gewenste capaciteit om deel te kunnen nemen aan *out-of-area* operaties? Is een land bereid om een bijdrage te leveren aan risicovolle operaties buiten Europa?

Men zoekt ook naar andere maatstaven om de bijdragen van de NAVO-partners aan het collectieve goed, de verschillende *out-of-area* operaties, te meten. Zo stelden de NAVO-landen tijdens de Riga-Top in 2006 de doelstellingen *usability* en *sustainability* vast om de inzetbaarheid van de alliantie te kunnen verbeteren. Deze doelstellingen zijn in feite maatstaven om de uitkomsten van het proces van gereedstelling (het voorbereiden van eenheden voor crisisbeheersingsoperaties) te beoordelen.

Of de inzetgerede troepen daadwerkelijk worden ingezet is van twee aspecten afhankelijk. Ten eerste: heeft de NAVO behoefte aan de militaire capaciteit die een lidstaat beschikbaar heeft? En ten tweede: is de politiek van het desbetreffende land bereid om capaciteit te leveren aan NAVO?¹³

Nieuwe maatstaven

Nu, in Afghanistan, gaat de discussie over burden sharing niet alleen over de hoeveelheid personele en materiële militaire middelen die worden ingezet door de NAVO-landen, maar ook over de verdeling van risico's. Zo lijken maar enkele landen bereid te zijn om tegen de Taliban te vechten in het zuiden en het oosten van Afghanistan. Veel landen geven aan alleen

troepen te willen leveren voor de activiteiten in de veiliger delen van Afghanistan.¹⁴

In dit verband waarschuwde de Amerikaanse minister van Defensie, Robert Gates, in februari 2008 voor een *two-tiered alliance*. Daarbij is een beperkt aantal landen bereid om te vechten en sterven voor de veiligheid, terwijl andere landen opereren in de rustiger delen van Afghanistan en zich beperken tot de minder riskante wederopbouwtaak.¹⁵

FOTO ANDID, P. WIEZORECK

De voormalige Amerikaanse minister van Defensie Robert Gates waarschuwde voor een 'two tiered alliance'

In het vervolg van dit artikel bespreken we verschillende maatstaven van burden sharing om de militaire bijdrage van Nederland ten opzichte van andere landen die betrokken zijn bij de ISAF-missie te illustreren. Meer in het bijzonder worden vergelijkingen gemaakt op basis van het aantal uitgezonden militairen. De daarbij gehanteerde maatstaven drukken de gemiddelde (absolute en relatieve) ISAF-bijdrage van een land uit gedurende over de periode 2007-2010. De voor dit doel noodzakelijke gegevens over de periode 2001-2006 ontbreken.

Vervolgens vergelijken we de bijdrage met de omvang van de krijgsmacht, de bevolkings-

13 R. Beeres en M. Bogers, 'Ranking European Armed Forces' in: *Defence and Peace Economics* (accepted), 2011.

14 'Verhagen: Flexibeler inzet troepen Afghanistan' in: *NRC Handelsblad*, 13 maart 2008.

15 'Gates demands more troops willing to fight and die in Afghanistan'. *Guardian*. Beschikbaar op: guardian.co.uk, 7 februari 2008.

Land	Gemiddelde bijdrage (aantal militairen)	Standaard- deviatie	Relatieve bijdrage (%)
Australië	1.101	353	1,65
België	427	97	0,64
Canada	2.652	234	3,98
Denemarken	655	138	0,98
Duitsland	3.649	628	5,47
Frankrijk	2.478	1.163	3,72
Griekenland	127	35	0,19
Italië	2.651	537	3,94
Nederland	1.583	422	2,37
Noorwegen	473	33	0,71
Polen	1.521	755	2,28
Spanje	912	345	1,37
Turkije	1.087	485	1,63
VK	8.196	1.316	12,29
VS	34.873	28.657	52,28
Zweden	357	94	0,54
Overig	3.984	1.568	5,97
Totaal	66.706	35.147	100

Tabel 1: Uitgezonden ISAF-militairen (periode 2007-2010)

(Bronnen: CIA, *The World Factbook 2007-2010*; NAVO, *Afghanistan International Security Assistance Force 2007-2010*;

Wereldbank, *World Development Indicators database 2007-2010*)

omvang en het bruto binnenlands product van het betreffende land. Daarna bespreken we enkele maatstaven die wij indicatief achten voor de bereidheid van een land tot het dragen van risico's.

Burden sharing: uitgezonden militairen

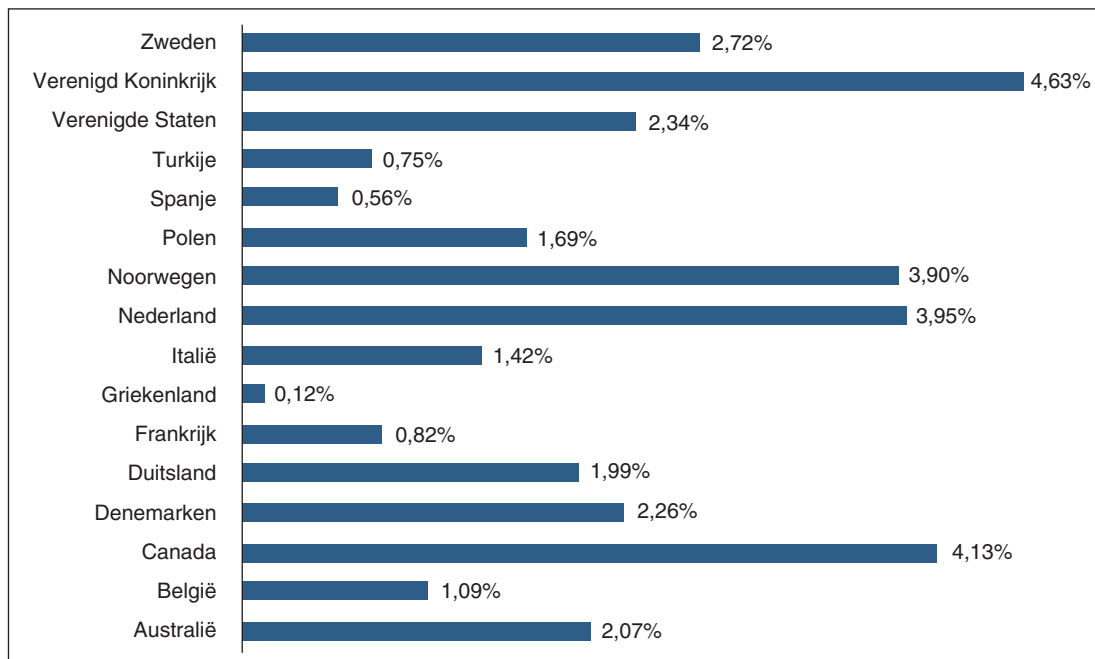
Op basis van tabel 1 vergelijken we de Nederlandse ISAF-bijdrage met die van andere landen aan de hand van verschillende maatstaven voor burden sharing. Tabel 1 presenteert allereerst de gemiddelde bijdrage per ISAF-coalitieelid (kolom 1). Omdat deze bijdrage per periode kan fluctueren is vervolgens de standaarddeviatie opgenomen (kolom 2).¹⁶ Hoe hoger de standaarddeviatie, hoe hoger de afwijking ten opzichte van het gemiddelde van het aantal uitgezonden militairen voor het land in de periode 2007-2010. De landen met een relatief kleine bijdrage zijn in de tabel opgenomen

onder de noemer 'overig'. Volgens kolom 3 (de relatieve bijdrage van de onderscheiden landen) leveren de VS de meeste militairen aan ISAF (52 procent).

De standaarddeviatie is bij de VS ook het hoogst. Dit wordt veroorzaakt doordat de regering Obama het aantal militairen uit de VS in Afghanistan heeft verhoogd van 15.000 militairen (2007) naar 90.000 militairen (eind 2010).

De Europese landen leveren 36 procent van de militairen. Op basis van de kolommen 1 en 3 concluderen we dat Nederland zich met zijn bijdrage in de middenmoot bevindt. De VS, het VK, Canada, Duitsland, Italië en Frankrijk leveren in absolute zin een hogere bijdrage. De bijdrage die Polen aan ISAF levert is vergelijkbaar met die van Nederland.

16 De standaarddeviatie is een indicator voor de spreiding van waarnemingen rondom een gemiddelde.

Figuur 1: Percentage actieve militairen uitgezonden naar Afghanistan (2007-2010)

In figuur 1 is de relatieve bijdrage van een land aan ISAF opgenomen. Dat wil zeggen: het aantal uitgezonden militairen van een land ten opzichte van het totaal aan beschikbare actieve militairen van dat land. Nederland levert gezien de grootte van zijn krijgsmacht een aanzienlijk bijdrage aan ISAF (3,95 procent). Alleen het VK en Canada leveren procentueel gezien een grotere bijdrage op deze maatstaf. De relatieve bijdrage van andere grote Europese landen, zoals Duitsland, Frankrijk en Spanje, is aanzienlijk lager.

Het is lastig om op basis van dit percentage aan te geven of deze bijdrage nu volstaat of een oordeel te vellen over de efficiëntie van de verschillende krijgsmachten. Hiervoor is een diepgaandere analyse per land noodzakelijk.

In de literatuur over *burden sharing* wordt de relatieve bijdrage van een land vaak gerelateerd aan de relatieve bevolkingsomvang (zie figuur 2) en de relatieve grootte van de economie (figuur 3).¹⁷ Figuur 2 geeft de individuele bijdrage van een land aan ISAF weer, uitgedrukt

in het aantal uitgezonden militairen per miljoen inwoners van het land. Uit figuur 2 blijkt dat Nederland tussen 2007 en 2010 gemiddeld 95 militairen per 1 miljoen inwoners heeft uitgezonden naar Afghanistan. Alleen de VS, VK, Denemarken en Noorwegen zonden meer militairen per miljoen inwoners uit naar Afghanistan.

Duitsland, Frankrijk, Italië, Spanje en VK zijn binnen Europa economische zwaargewichten. Met uitzondering van het VK leveren al deze landen op basis van hun BBP relatief gezien minder troepen aan ISAF dan Nederland (zie figuur 3). Naast het VK dragen Polen, Denemarken en de VS op basis van deze maatstaf ook meer bij dan Nederland.

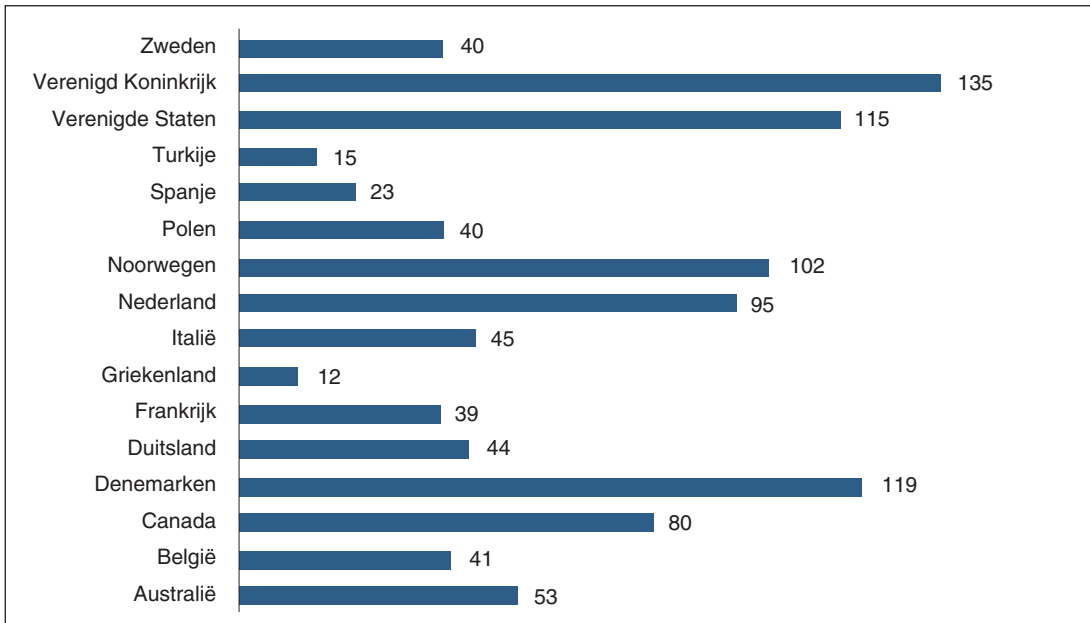
Op basis van de maatstaven opgenomen in tabel 1 en figuur 2 en 3 concluderen we dat Nederland een grotere bijdrage levert aan ISAF in vergelijking met andere Europese landen.

Burden sharing: een vergelijking

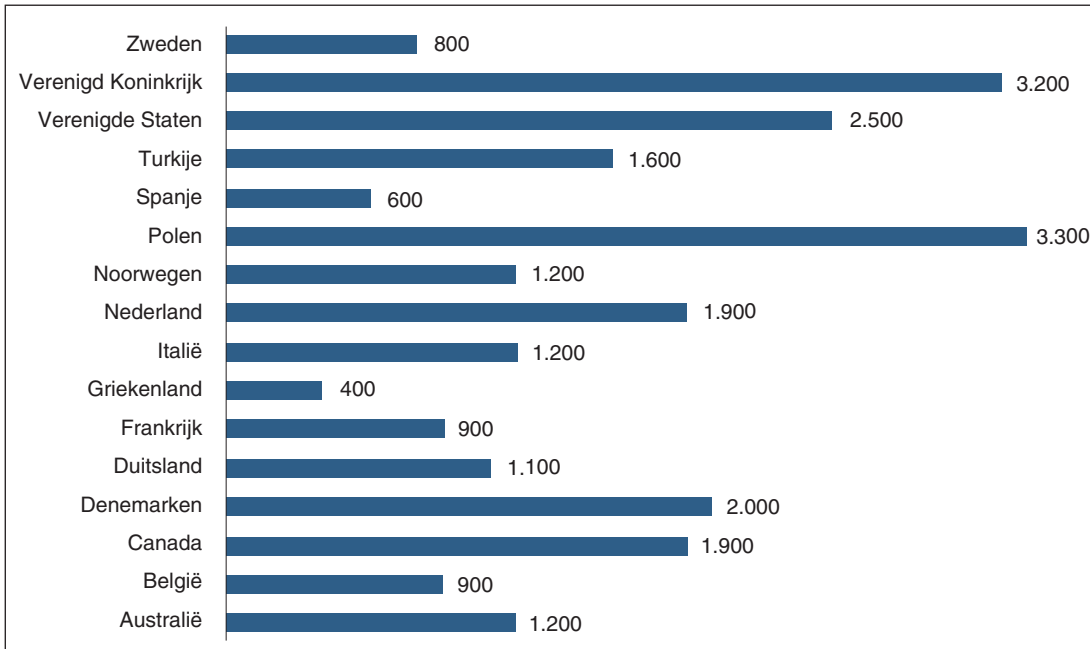
Drie dimensies

Sinds de NAVO meer out-of-area operaties uitvoert, richt de discussie over *burden sharing*

17 C. Kollias, 'A Preliminary Investigation of The Burden Sharing Aspects of A European Union Common Defence Policy' in: *Defence and Peace Economics* 19 (2008) (4) 255.

Figuur 2: Aantal uitgezonden militairen per miljoen inwoners (2007-2010)

Figuur 3: Aantal uitgezonden militairen per UD \$ biljoen BBP

zich niet alleen op de kwantitatieve bijdragen maar ook op de risico's die de landen lopen.¹⁸ In de voorgaande analyse is geen rekening gehouden met de omstandigheden waaronder

18 J. Ringsmose, 'NATO Burden-sharing Redux: Continuity and Change after the Cold War' in: *Contemporary Security Policy* 31(2001) (2) 328; J. Sperling en M. Webber, 'NATO: from KOSOVO to Kabul' in: *International Affairs* 85 (2009) (3) 507.

landen opereren in Afghanistan. Om hier meer inzicht in te krijgen, kijken Sperling en Webber naar drie dimensies:

- het aantal omgekomen militairen;
- de stationering van troepen in relatief rustige provincies of in gevaarlijke provincies;
- de restricties waaronder troepen door de politiek worden ingezet.

waaronder troepen opereren in Afghanistan is geclassificeerd en kan daarom niet worden meegenomen in dit artikel. De andere twee dimensies werken we wel uit.

Tabel 2 presenteert een kwantitatief overzicht per land van de aantallen omgekomen militairen in Afghanistan als gevolg van vijandelijke aanvallen. Kolom 1 geeft de omgekomen mili-

FOTO M. MCGREGOR

Na de Amerikaanse, Canadese, Britse en Deense krijgsmachten draagt Nederland de zwaarste last als we kijken naar 'omgekomen militairen per miljoen bevolkingsomvang'

De restricties waaronder militairen opereren zijn medebepalend voor de inzetmogelijkheden. Het is daarom van belang deze in de operationele planning mee te nemen.¹⁹ Zo mochten de Duitse troepen in beginsel alleen overdag operaties uitvoeren in het noorden van Afghanistan binnen een twee-uurs bereik van een hospitaal.²⁰ Het merendeel van de restricties

tairen voor drie verschillende periodes weer. Het blijkt dat de VS (1.118), het VK (309) en Canada (136) de meeste omgekomen militairen te betreuen hebben. Dit beeld komt terug in kolom 2. Deze kolom presenteert het aantal omgekomen militairen van een land als percentage van alle omgekomen militairen. Uit deze kolommen blijkt dat de VS (63,06 procent), het VK (17,43 procent) en Canada (7,67 procent) van het aantal omgekomen militairen dragen.

Uit de eerste kolom blijkt dat het aantal omgekomen militairen in de periode 2007-2010 ten opzichte van de periode 2001-2006 voor bijna

19 M.C. de Kruijff, 'Commandant in Kandahar. Ervaringen als Commandant ISAF Regional Command South in Afghanistan' in: *Militaire Spectator* 180 (2011) (1) 11.

20 A. Feickert, *US and Coalition Military Operations in Afghanistan: Issues for Congress, CRS Report for Congress*. Beschikbaar op: fpc.state.gov/documents/organization/70042.pdf, 9 juni 2006.

Land	Aantal omgekomen militairen			Als % van het totaal aantal omgekomen militairen 2001-2010	Als % van het aantal uitgezonden militairen 2007-2010	Per miljoen bevolkingsomvang 2001-2010
	2001-2006	2007-2010	2001-2010			
Australië	1	17	18	1.02	1.54	0.8
België	0	0	0	0.00	0.00	0.0
Canada	39	97	136	7.67	3.66	4.0
Denemarken	0	33	33	1.86	5.04	6.0
Duitsland	6	23	29	1.64	0.63	0.4
Frankrijk	9	33	42	2.37	1.33	0.6
Griekenland	0	0	0	0.00	0.00	0.0
Italië	4	20	24	1.35	0.76	0.4
Nederland	0	19	19	1.07	1.20	1.1
Noorwegen	1	8	9	0.51	1.69	1.9
Polen	0	21	21	1.18	1.38	0.5
Spanje	1	9	10	0.56	0.99	0.2
Turkije	0	0	0	0.00	0.00	0.0
VK	23	286	309	17.43	3.49	4.9
VS	196	922	1.118	63.06	2.64	3.6
Zweden	2	3	5	0.28	0.84	0.6

Tabel 2: Omgekomen ISAF-militairen als gevolg van vijandige aanvallen (periode 2001-2010)

(Bronnen: ICASUALITIES, *Coalition military fatalities by year 2001-2010*; *The Military Balance 2001-2010*, Routledge, 2001-2010)

alle landen aanzienlijk is gestegen. In kolom 3 en 4 wordt het aantal omgekomen militairen gerelateerd aan het totaal aantal ingezette militairen en de bevolkingsomvang van een land. Omdat eerdere cijfers over uitgezonden militairen niet beschikbaar zijn, beslaat kolom 3 slechts de periode 2007-2010. Denemarken en het VK dragen volgens deze maatstaven de zwaarste last door de bijdrage in de provincie Helmand.

Na de Amerikaanse, Canadese, Britse en Deense krijgsmachten dragen Nederland en Noorwegen de zwaarste last als we kijken naar de maatstaf 'omgekomen militairen per miljoen bevolkingsomvang' (zie kolom 4).

Diverse regio's en provincies

De belangrijkste taak van ISAF is het creëren van veiligheid om wederopbouw en ontwikkeling van Afghanistan mogelijk te maken. De jaarlijkse Afghanistan-rapportage van de NAVO

omschrijft de veiligheidssituatie in Afghanistan als 'mixed'. Het geweldsniveau is in delen van het zuiden, zuidoosten en zuidwesten toegenomen, terwijl grote delen van het noorden, midden en westen van Afghanistan tamelijk stabiel zijn gebleven.²¹

Om de risico's tijdens de ISAF-operatie te kunnen beoordelen, is het ook zinvol om te kijken naar de locatie van de stationering van de ISAF-troepen.²² Opereert een land in een relatief rustige provincie of in gevaarlijke provincies? Hiervoor is inzicht in de stabiliteit van de verschillende provincies nodig. Zo beoordeelt de VN het veiligheidsniveau van de verschillende provincies aan de hand van factoren als aantal veiligheidsincidenten, politieke stabiliteit, aantal operaties uitgevoerd door ISAF en acceptatie

21 NAVO, *Afghanistan Report 2009*. Beschikbaar op: www.isaf.nato.int, 2009.

22 J. Sperling en M. Webber, 'NATO: from KOSOVO to Kabul' in: *International Affairs* 85 (2009) (3) 507-508.

onder de bevolking.²³ De secretaris-generaal van de VN rapporteert regelmatig aan de VN-Veiligheidsraad over de stabiliteit in Afghanistan. Deze rapportages bieden echter geen kwantitatief inzicht in de veiligheidssituatie in de verschillende provincies van Afghanistan. Om toch een dergelijk inzicht te kunnen bieden in de risico's analyseren wij aan de hand van drie maatstaven het veiligheidsniveau van de verschillende ISAF regionale commando's en de provincies Uruzgan, Kunduz en Helmand.

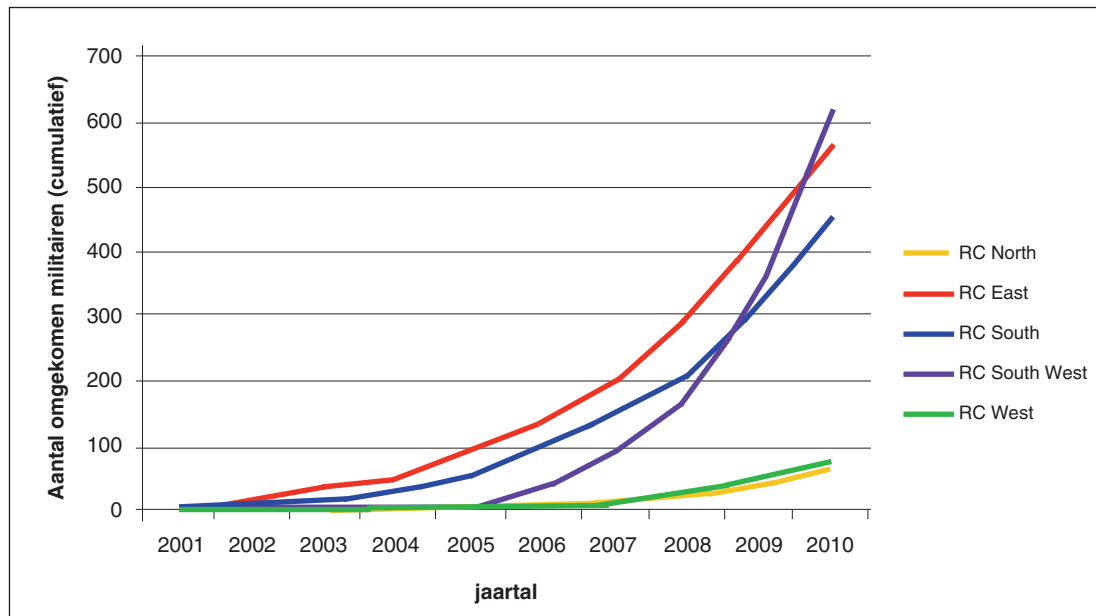
Veiligheidsniveau I: omgekomen militairen

De eerste maatstaf is een cumulatieve weergave van het aantal omgekomen ISAF-militairen per regionaal commando en per provincie. De tweede is het aantal aanslagen uitgevoerd door zogeheten *Armed Opposition Groups* (AOG) op non-gouvernementele organisaties. De derde maatstaf is de opiumproductie. Met de keuze van deze maatstaven trachten we inzicht

te geven in het niveau van veiligheid van de verschillende regio's en provincies.

We realiseren ons dat er veel andere maatstaven bestaan om een dergelijk inzicht te verschaffen. Onze keuze is mede ingegeven door de beschikbaarheid van gegevens. Figuur 4 en 5 presenteren de uitkomsten met betrekking tot de eerste maatstaf: het aantal omgekomen militairen per regionaal commando (figuur 4) en per provincie (figuur 5) over de periode 2001-2010.²⁴

Figuur 4 geeft het aantal omgekomen militairen cumulatief per regionaal commando weer. Hieruit blijkt dat het noorden en het westen van Afghanistan op basis van deze maatstaf het veiligst zijn. Deze gebieden worden door NAVO als relatief veilig beschouwd. Met betrekking tot de overige regio's laat figuur 4 zien dat de veiligheid in het zuidwesten vanaf 2008 het sterkst is afgenomen.

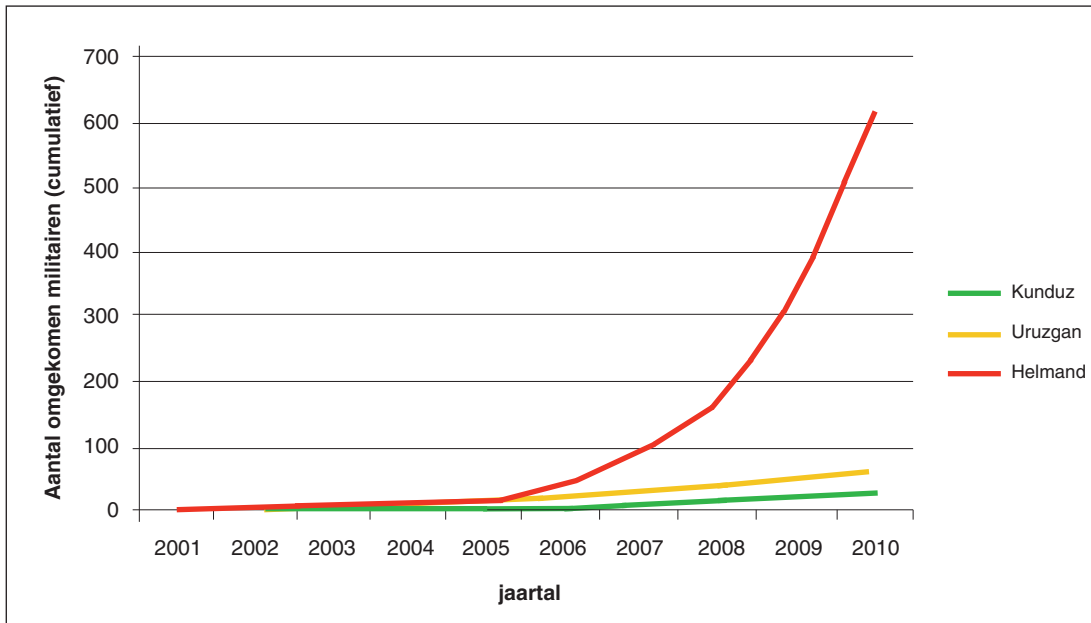

Figuur 4: Omgekomen militairen per Regionaal Commando

23 Y. Trofimov, 'UN Maps Out Afghan Security' in: *The Wall Street Journal*, 26 december 2010.

24 Vanaf medio 2010 is RC South West opgericht en zijn de provincies Helmand en Nimroz onder dit regionaal commando ondergebracht. Eerder waren deze provincies geplaatst onder RC South. Het aantal militairen dat in de provincies Helmand en Nimroz is omgekomen in de periode 2001-2010 zijn aan het RC South West toegewezen.

In de provincie Uruzgan zijn in de periode 2001-2010 in totaal 63 militairen omgekomen. Figuur 5 presenteert onder meer de relatieve stijging van het aantal omgekomen militairen over de afgelopen twee jaar voor de

Figuur 5: Omgekomen militairen per provincie

provincie Uruzgan: 27 procent (van 11 naar 14). Dit is beduidend lager dan voor de andere provincies in deze regio, Zabul (1.050 procent; van 2 naar 23) en Kandahar (98 procent; van 45 naar 89).

Generaal Van Uhm beoordeelde, tijdens een briefing aan de Tweede Kamer over de toekomstige missie van Nederland in Kunduz, de situatie in de provincie Kunduz als aanzienlijk veiliger dan in Uruzgan.²⁵ Figuur 5 laat zien dat de provincie Helmand, op basis van de geselecteerde maatstaf, het onveiligst is. In 2009 en 2010 zijn in deze provincie respectievelijk 174 en 278 militairen omgekomen.

Veiligheidsniveau II: aantal aanslagen

De tweede maatstaf is, zoals gezegd, het aantal aanslagen uitgevoerd door AOG op ngo's. Deze informatie wordt ieder kwartaal gepubliceerd door de *Afghan NGO Safety Office* (ANSO).

Figuur 6 en 7 laten het aantal aanslagen per regionaal commando en provincie zien.

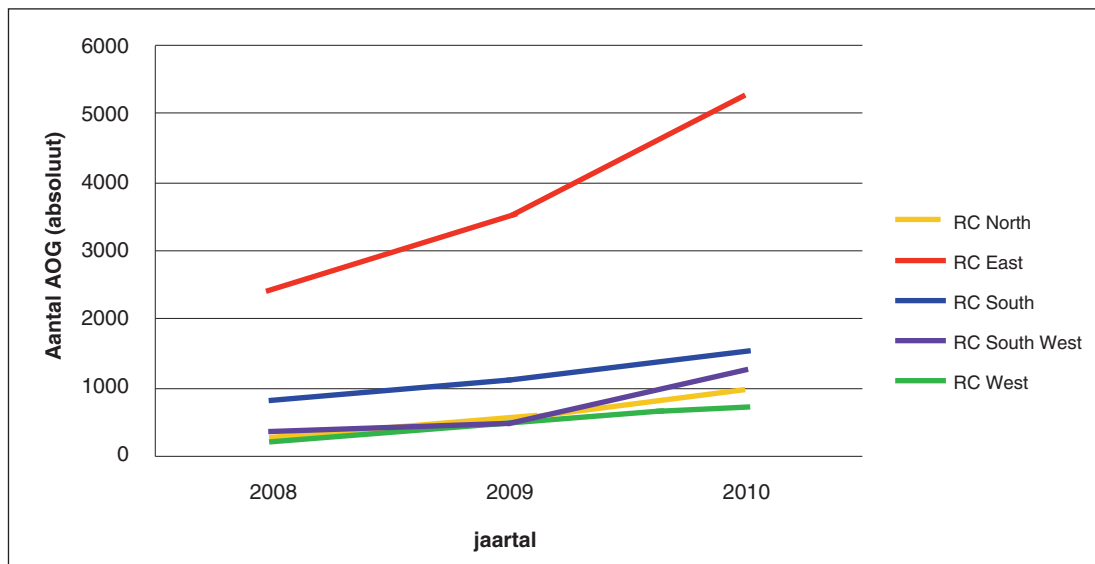
In deze figuren hebben wij geen rekening kunnen houden met de impact van de aanslagen. Ondanks deze tekortkoming achten wij deze maatstaf bruikbaar voor het analyseren van het veiligheidsniveau in Afghanistan.

Uit figuur 6 blijkt dat in het oosten van Afghanistan de meeste aanslagen plaatsvinden op ngo's. In 2010 werden de meeste aanslagen gepleegd in Helmand (RC-SW, 1.179 aanslagen), Kunar (RC-E, 1.167 aanslagen), Ghazni (RC-E, 1.106 aanslagen) en Kandahar (RC-S, 956 aanslagen). Het ontbreken van gegevens over het werkgebied van ngo's in Afghanistan, beperkt ons in een nadere analyse van de oorzaken van de verschillen tussen de regio's. Wel kan worden gekeken naar de trend.

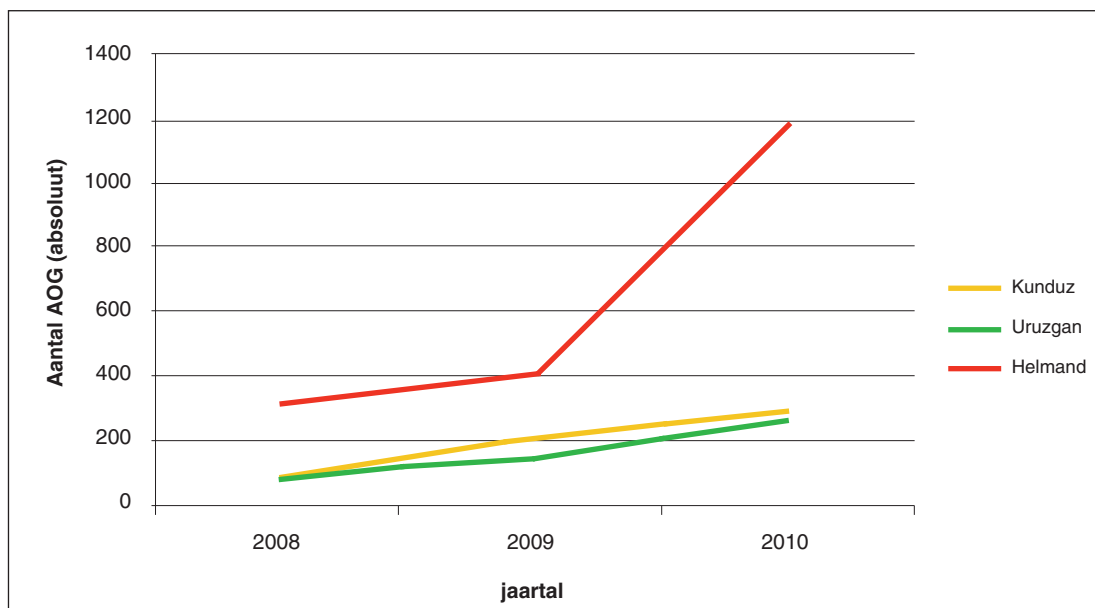
Het aantal aanslagen is in alle regio's in de periode 2008-2010 toegenomen. De gemiddelde stijging van het aantal aanslagen door AOG voor heel Afghanistan in deze periode bedraagt 138 procent. De relatieve stijging van de aanslagen voor het noorden, zuidwesten en westen van Afghanistan bevindt zich boven dit gemiddelde. Hierbij scoren de noordelijke provincies Sar-e-Pul (230 procent), Faryab (500 procent) en Takhar (484 procent) het hoogst.

Uit figuur 7 komt naar voren dat de relatieve stijging van het aantal aanslagen in de provincies Uruzgan (224 procent), Kunduz (242 procent)

25 'Van Uhm: Kunduz veiliger dan Uruzgan' in: *Trouw*, 21 januari 2011.

Figuur 6: Aantal aanslagen door AOG's per Regionaal Commando

Figuur 7: Aantal aanslagen door AOG's per provincie

en Helmand (272 procent) ook boven het gemiddelde (138 procent) is.

Een mogelijke verklaring voor de toename van AOG's in een aantal noordelijke provincies is de verplaatsing van de NAVO-troepen in de afgelopen jaren naar de door de Taliban gecontro-

leerde gebieden. Sinds 2009 opereert de NAVO met meer militairen in het zuiden (33.500), zuidwesten (31.000) en oosten (30.200) dan in het noorden (9.300) en westen (6.700) van Afghanistan.²⁶ Dit heeft gezorgd voor minder druk op de Taliban in het noorden van Afghanistan, en kan een verklaring zijn voor de toename van hun activiteiten in deze regio.

26 ANSO Quarterly data report Q3 2010. Beschikbaar op: www.afgns.org, 2010.

Zo'n tachtig procent van de papaver-teelt vindt plaats in instabiele regio's

Veiligheidsniveau III: opiumproductie

De laatste maatstaf is de opiumproductie. Zowel NAVO als de *United Nations Office and Drugs Crime* (UNODC) leggen een verband tussen de papaverteelt en drugshandel in Afghanistan en de aanwezigheid van Taliban.²⁷ De drugshandel vormt een belangrijke inkomstenbron voor regionale krijgsheren en de Taliban. De Taliban dwingt boeren om papaver te verbouwen in plaats van granen om zo hun *insurgency*-campagne te kunnen financieren.²⁸ Van de drugsgelden worden wapens gekocht en troepen gerekruteerd.

Zowel NAVO als VN onderkent een geografisch verband tussen de opiumproductie en het geweldsniveau in de regio. Zo constateert de VN dat in het noorden en midden van Afghanistan, waar de overheid meer macht heeft gekregen, een duidelijke afname van de papaverteelt in 2007 zichtbaar is.²⁹ Dit in tegenstelling tot de zuidelijke provincies van Afghanistan, aan de grens met Pakistan, waar de instabiliteit het grootst is en 80 procent van de papaverteelt plaatsvindt. In de provincie Helmand, waar de

Taliban sterk aanwezig is, is de papaverteelt in 2007 zelfs toegenomen met 48 procent.

Figuur 8 geeft een overzicht van het aantal hectares papaverteelt per ISAF-regio.³⁰ Hieruit blijkt dat de hoeveelheid papaverteelt gedurende de periode sterk fluctueert. Vanaf 2005 is een sterke stijging van de papaverteelt zichtbaar in de zuidelijke en westelijke regio's van Afghanistan. Niet in de figuur opgenomen maar wel vermeldenswaard is dat er in 2010 meer dan 90 procent van de papaverteelt uit slechts vier provincies kwam: Helmand (53 procent), Kandahar (21 procent), Uruzgan (6 procent) en Farah (12 procent).

Het meest recente *Afghanistan Opium Survey* verklaart het noorden van Afghanistan 'papaver-vrij'.³¹ Dat geldt overigens alleen voor de

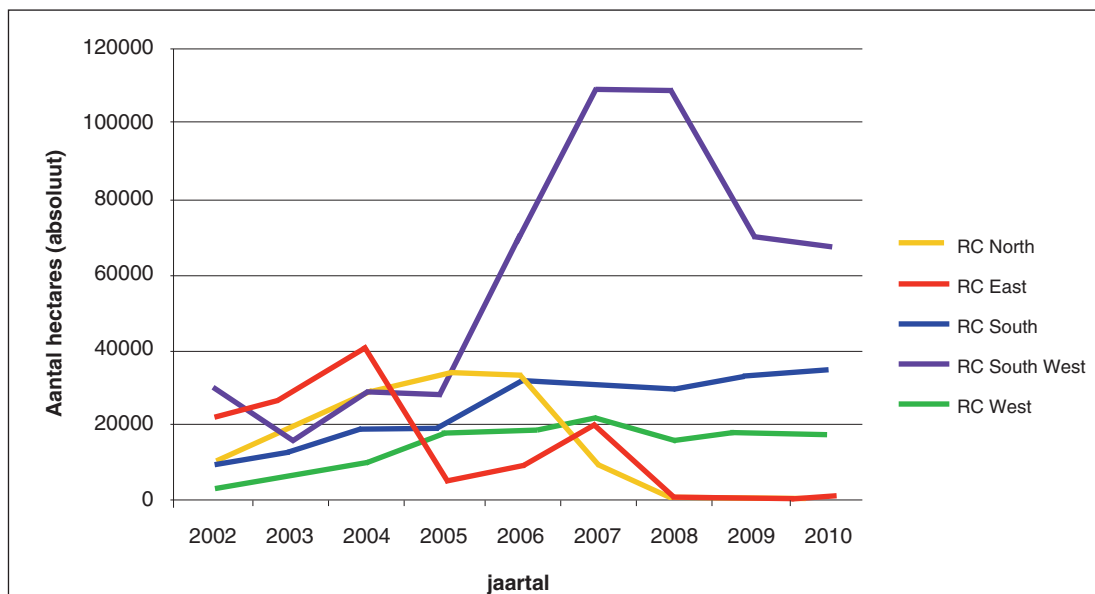
27 Peaceworks, *How opium profits the Taliban*. Beschikbaar op: www.usip.org, 2009.

28 E.C.G.J. van Duren, 'Money is ammunition; don't put it in the wrong hands. A view on COIN Contracting from Regional Command South' in: *Militaire Spectator* 179 (2010) (11) 566.

29 UNODC, *Afghanistan Opium Surveys 2007*. Beschikbaar op: www.unodc.org.

30 UNODC, *Afghanistan Opium Surveys 2002-2011*. Beschikbaar op: www.unodc.org.

31 UNODC, *Afghanistan Opium Surveys 2011*. Beschikbaar op: www.unodc.org.

Figuur 8: Papaver-teelt per Regionaal Commando

papaverteelt, niet voor de drugslaboratoria en de drugshandel. Grote hoeveelheden opiaten bestemd voor Centraal-Azië verlaten Afghanistan via de noordoostelijke provincies, terwijl doorvoerroutes door de noordelijke provincies lopen.³²

Subconclusie

Wanneer we de maatstaven uit de figuren 4 tot en met 8 in samenhang bekijken, kunnen we concluderen dat in de periode 2008-2010, het zuiden, zuidwesten en oosten van Afghanistan de meest risicovolle gebieden zijn. Deze gebieden scoren 'hoog' op alle geselecteerde maatstaven. In het zuidwesten, vooral in de provincie Helmand, zijn de meeste ISAF-militairen omgekomen. In het oosten van Afghanistan zijn in de periode 2008-2010 de meeste aanslagen uitgevoerd op ngo's. In het zuidwesten is in 2010 de meeste papaver verbouwd.

Nederland heeft samen met Australië, Canada, Denemarken, VS, VK, Estland, Polen en Roemenië onder risicovolle omstandigheden geopereerd in het zuiden van Afghanistan. De militaire troepen van andere Europese landen

(Duitsland, Italië, Noorwegen, Spanje en Zweden) hebben voornamelijk operaties uitgevoerd in de rustigere provincies in het noorden en westen van Afghanistan.

Samenvatting en conclusies

Aan het begin van dit artikel hebben we drie vragen geformuleerd. De eerste vraag luidde in hoeverre premier Rutte gelijk heeft met zijn opmerking dat de bijdrage van de Nederlandse krijgsmacht bovenmaats is. Onze conclusie luidt dat Nederland inderdaad bovengemiddeld bijdraagt. Dit in tegenstelling tot de bijdragen van andere Europese landen, zoals Duitsland, Frankrijk, Italië, België, Polen en Spanje. Alleen het Verenigd Koninkrijk, Denemarken, de Verenigde Staten en Noorwegen dragen meer bij dan Nederland.

Of 'een bovengemiddelde bijdrage' gelijk is te stellen aan 'een bovenmaatse' of, in de precieze woorden van premier Rutte, 'een ver overstijgende bijdrage', laten we aan de beoordeling van de lezer over.

Vervolgens hebben we vastgesteld dat in literatuur over burden sharing meerdere maatstaven

32 UNODC, *Afghanistan Opium Surveys 2008*. Beschikbaar op: www.unodc.org.

Voetpatrouille door Chora. De Nederlandse krijgsmacht heeft in vergelijking met andere Europese landen een bovengemiddelde bijdrage geleverd in Afghanistan

worden onderscheiden. Het grootste gedeelte van die maatstaven is van oudsher gericht op het geld dat een land aan Defensie uitgeeft. Maar sinds NAVO buiten haar verdragsgebied opereert, ontwikkelen zich maatstaven die de kwantitatieve bijdragen van verschillende landen vergelijken. Bijvoorbeeld: het aantal militairen dat wordt ingezet in operaties ten opzichte van het aantal actieve militairen, of het aantal militairen dat wordt ingezet in operaties ten opzichte van het BBP. Ten aanzien van deze laatste maatstaf laat figuur 3 zien dat Nederland ook hier bovengemiddeld bijdraagt.

Daarnaast richt discussie over lastenverdeling zich binnen NAVO niet alleen meer op de kwantitatieve bijdrage die wordt geleverd door landen maar worden de omstandigheden waaronder landen opereren in Afghanistan, en het risico waaraan militairen worden blootgesteld, ook meegenomen in de analyse. De maatstaven met betrekking tot het risico hebben we in dit artikel geoperationaliseerd door het aantal omgekomen militairen, het aantal aanslagen van

Armed Opposition Groups en de omvang van de papaversteelt te relateren aan verschillende gebiedsdelen in Afghanistan.

Tegen die achtergrond kunnen we ten slotte de derde vraag beantwoorden. Hoe 'scoort' de Nederlandse krijgsmacht in Afghanistan ten opzichte van andere landen? Uit de analyse blijkt dat Nederland met zijn operatie in Uruzgan in kwantitatieve zin een bovengemiddelde bijdrage heeft geleverd.³³ Door zijn bereidheid om te opereren in het zuiden van Afghanistan, onder lastige lokale omstandigheden, heeft Nederland laten zien een bijdrage te willen leveren. Nederland onderscheidt zich met de operaties in Uruzgan van veel andere Europese landen, die in de rustiger provincies van Afghanistan opereerden. ■

33 We benadrukken dat onze analyse niets zegt over de prestaties van de Nederlandse krijgsmacht in Afghanistan. Ons artikel richt zich op de verdeling van de lasten, en daarmee op de bijdrage die Nederland levert aan het NAVO-bondgenootschap. We hebben hierbij gekozen voor een louter kwantitatieve benadering. Daarbij is geen rekening gehouden met bijvoorbeeld historische en strategische belangen van de verschillende NAVO-landen.

Honderd jaar Corbett

Relevantie van een groot maritiem strateeg

De belangrijkste Britse maritieme strateeg, Julian Stafford Corbett, publiceerde precies honderd jaar geleden zijn hoofdwerk *Some Principles of Maritime Strategy*. Dit artikel gaat in op de relevantie van het denkwerk van Corbett voor de maritieme strategie van de 21ste eeuw. Daarbij komt het nut van strategie aan de orde, een vergelijking van Corbett's maritieme theorieën met die van de Amerikaan Alfred Thayer Mahan, *joint* en *amfibisch* optreden, en de relatie tussen zeestrijdkrachten en handel. Hiermee kan men bijvoorbeeld analyseren welke weg China opgaat met zijn maritieme expansie. Wie nadenkt over organisatie en inzet van zeestrijdkrachten vindt bij Corbett nog steeds conceptuele gereedschappen voor een bijdrage aan de bescherming van nationale belangen in de toekomst.

KTZ mr. N.A. Woudstra*

Julian Stafford Corbett (1854-1922) is de belangrijkste Britse maritieme strateeg, die zijn bekendheid grotendeels te danken heeft aan zijn nuances op de maritieme theorieën van de Amerikaan Alfred Thayer Mahan (1840-1919). Honderd jaar geleden, in 1911, publiceerde Corbett zijn boek *Some Principles of Maritime Strategy*. Op het werk van Corbett rust overigens geen auteursrecht meer en het is vrij toegankelijk op het internet.¹ Zijn Engels leest gemakkelijk en oogt verrassend modern, in tegenstelling tot het Nederlands van die tijd, dat nu zeer ouderwets aandoet door zijn naamvallen en spelling.

Wat is nu de relevantie van het denkwerk van Corbett voor de maritieme strategie van de 21ste eeuw? Om deze vraag te beantwoorden behandel ik een aantal belangrijke onderwerpen uit zijn werk. Dit artikel is te beknopt om

op alle aspecten van het ruim driehonderd pagina's tellende boek in te gaan. Daarom beperk ik me tot zaken die relevant zijn voor deze tijd.

Corbett schreef zijn werk twee jaar nadat Blériot met zijn vliegtuig het Kanaal was overgestoken. Stoomschepen, onderzeeboten, torpedo's en zeemijnen bestonden al; draadloze telecommunicatie pas sinds een jaar of tien. Technische innovatie schept voorwaarden voor strategie en de komst van hoogwaardige technologie heeft een aantal van zijn zienswijzen achterhaald. Die achterhaalde zienswijzen komen in dit artikel dus niet aan bod. Toch stond Corbett aan de oorsprong van een aantal gedachten die in de 21ste eeuw nog relevant zijn. Uit zijn studie van de maritieme geschiedenis destilleerde hij tendensen en fenomenen met een algemene geldigheid. Overigens waarschuwde hij theorie nooit te verheffen tot dogma:

It is an old adage of lawyers that nothing is so misleading as a legal maxim, but a strategical maxim is undoubtedly and in every way less to be trusted in action.²

* De auteur is universitair hoofddocent maritieme operaties bij de Faculteit Militaire Wetenschappen van de NLDA in Breda. Daarnaast werkt hij aan een proefschrift over maritieme strategie.

¹ <http://www.gutenberg.org/ebooks/15076>.

² Julian S. Corbett, *Some Principles of Maritime Strategy* (London, 1911, 8). Hierna: Corbett (1911).

Dit artikel behandelt eerst enkele thema's naar aanleiding van het boek *Some Principles of Maritime Strategy*. Daarna volgt een beschouwing langs dezelfde lijn over de relevantie van Corbett's denkbeelden voor het heden. Ik sluit af met een paragraaf met onderwerpen die weliswaar nog geen rol speelden in de tijd van Corbett, maar waarbij zijn denkwerk ons toch zinvolle aanknopingspunten kan bieden.

'Some Principles of Maritime Strategy'

Waarom strategie?

Alvorens in te gaan op maritieme aspecten, gaf Corbett een algemene uiteenzetting over strategie. In zijn tijd bestond bij marinemensen weerstand tegen theorie, waarschijnlijk doordat expertise werd verward met starre dogmatiek. Sir Winston Churchill had er een andere verklaring voor:

*The seafaring and scientific technique of the naval profession makes such severe demands upon the training of naval men, that they have very rarely the time or opportunity to study military history or the art of war in general.*³

Wat de exacte oorzaak van het gebrek aan kennis ook geweest mag zijn, Corbett betoogde dat theorie gereedschappen aanreikt voor de praktijk, en dat de praktijk lessen levert om de theorie aan te vullen. Theorie helpt bij de oordeelsvorming en levert een eenduidig begrippenkader. Als voorbeeld van het ontbreken van een eenduidig begrippenkader, noemde hij de Brits-Franse zeeslag bij Martinique ten tijde van de Amerikaanse onafhankelijkheidsoorlog in 1780. Door een dubbelzinnige order van admiraal Rodney aan een ondergeschikte commandant, captain Carkett, ontstond er een misverstand over de wijze waarop de Britten de Fransen zouden aanvallen. De Britten konden daardoor hun tactisch overwicht niet uitbuiten en de slag eindigde onbeslist. Door de afwezigheid van een eenduidige tactische theorie konden de Fransen gebruik maken van de ontstane verwarring en liepen de Britten de overwinning mis.⁴ Maar niet alleen op tactisch niveau is een gemeenschappelijk begrippenkader noodzakelijk. Corbett constateerde:

*How often have officers dumbly acquiesced in ill-advised operations simply for lack of the mental power and verbal apparatus to convince an impatient Minister where the errors of his plan lay?*⁵

Dus ook op strategisch niveau is het van belang dat officieren een wetenschappelijk werk- en denkniveau hebben.

In navolging van de Pruisische strateeg Carl von Clausewitz benadrukte Corbett dat militair optreden niet op zichzelf staat, maar een politiek doel moet dienen en een voortzetting is van beleid, met andere middelen. De politieke doelstellingen en randvoorwaarden moesten leidend zijn voor oorlogsplannen, niet de wijze van oorlogvoeren, volgens bijvoorbeeld Napoleon of Moltke.⁶

Corbett maakte bezwaar tegen beslissingen op strategisch niveau die leken te zijn ingegeven door de waan van de dag. Niet een brede analyse van politieke belangen op lange termijn vormden de basis voor dat soort beslissingen maar de ervaringen van meest recente of lopende operaties:

*The result was a tendency to argue too exclusively from the latest examples and to become entangled in erroneous thought by trying to apply the methods which had attained the last success to war as a whole.*⁷

Dit gold ook voor de samenstelling van zee-strijdkrachten. Naast het belang van technische innovatie moesten de zee-strijdkrachten de resultante zijn van een deductief proces dat gedreven werd door strategische overwegingen.⁸

De beslissende zeeslag van Mahan

Corbett en Mahan worden vaak in één adem genoemd, aangezien zij de bekendste Angelsaksische denkers zijn. Ze legden echter wel

3 Churchill, aangehaald in Lehman, John F., *Command of the Seas: Building the 600 ships Navy* (New York: Charles Scribener's Sons, 1988), 25.

4 Corbett (1911), 4.

5 Corbett (1911), 5.

6 Corbett (1911), 27.

7 Corbett (1911), 8.

8 Corbett (1911), 107.

verschillende accenten op maritieme strategie. Mahan was een Amerikaanse marineofficier, zonder twijfel de grootste maritieme strateeg die de VS heeft gekend, en de bedenker van het begrip *Sea Power*. In 1890 publiceerde hij *The Influence of Sea Power Upon History, 1660-1783*.

Mahan legde sterk de nadruk op het opzoeken van de vijandelijke hoofdmacht, om deze in – liefst één – beslissende zeeslag te verslaan. Nelson's overwinning bij Trafalgar vond hij hiervan een sprekend voorbeeld. Een land dat zo heerschappij op zee kon vestigen kon aldus, ook met een klein leger, een overheersende rol in de wereld spelen. Hij beschouwde de geschiedenis van Groot-Brittannië als een bewijs voor zijn zienswijze.

Hoewel Mahan zelf de nodige nuances heeft aangebracht, is zijn gedachtegoed door een bijna karikatuurale uitleg verworpen tot het *navalisme*. Het navalisme was de mening toegedaan dat in oorlogen tussen maritieme en continentale staten de heerschappij ter zee een doorslaggevende rol vervult. Die heerschappij moest worden bereikt door een slagvloot in één beslissende zeeslag. Deze 'zeeslagfixatie' heeft aan het begin van de 20ste eeuw grote invloed gehad op de bouw van slagvloten in de VS, Japan, het Verenigd Koninkrijk en Duitsland, die het karakter kreeg van een wapenwedloop.⁹

Nuances van Corbett

Corbett schetste een genuanceerder beeld van maritieme strategie. Hij merkte op dat een sterke partij wel een beslissende zeeslag zou willen voeren, maar dat de andere (met name zwakkere) partij zich daartoe niet altijd laat verleiden! Daarentegen kan een zwakkere partij wel *command of the sea* ontzeggen aan een sterkere partij door een defensieve strategie of door beperkte offensieve acties.¹⁰ We spreken tegenwoordig van *sea denial*.

Corbett onderkende dat de strijd tussen staten *op land* wordt beslecht en relativeerde daarmee

sterk het belang van de 'beslissende zeeslag'. Zo waren in de zeventiende eeuw de zeeoorlogen tussen de Republiek en Engeland weliswaar van doorslaggevend belang geweest voor de wereldhegemonie, maar daaraan kon volgens Corbett geen universele geldigheid worden ontleend:

*Since men live upon the land and not upon the sea, great issues between nations at war have always been decided – except in the rarest cases – either by what your army can do against your enemy's territory and national life or else by the fear of what the fleet makes it possible for your army to do.*¹¹

Joint en amfibisch optreden

Met het besef dat oorlogen gewonnen worden door de samenwerking tussen de krijgsmacht-delen, had Corbett oog voor *joint* en amfibisch

Marine en landmacht hebben elkaar nodig, bijvoorbeeld voor een landing op de kust. Landing op de baai van Caracas, Curaçao

FOTO AVDD, R. MOL

⁹ G. Teitler, J.M.J. Bosch, W. Klinkert e.a., *Militaire strategie* (Amsterdam, 2002), 116-121.

¹⁰ Corbett (1911), 209.

¹¹ Corbett (1911), 16.

optreden. Hij realiseerde zich dat marine en landmacht elkaar nodig hebben, bijvoorbeeld voor een landing op een kust.

*Alone and unaided the army cannot depend on getting itself ashore, it cannot supply itself, it cannot secure its retreat, nor can it avail itself of the highest advantages of an amphibious force, the sudden shift of base or line of operation. These things the fleet must do for it, and it must do them with its men.*¹²

Corbett was zich bewust van de noodzaak tot samenwerking van de krijgsmachtdelen. Maar hij wist ook dat de deelstaven uiteenlopende belangen, mogelijkheden en beperkingen kunnen hebben. Zo noemde hij de verschillende belangen die de krijgsmachtdelen kunnen hebben bij het vinden van een geschikte landingsplaats bij amfibische operaties. Naar zijn mening moest een joint staf op het naasthogere niveau de daarmee gepaard gaande dilemma's oplossen.¹³

Joint (en *combined*) optreden was op zich trouwens geen nieuw fenomeen. Zo vochten Amerikaanse troepen en de Franse marine tegen de Britse zee- en landmacht in de *Yorktown/Chesapeake Campaign* tijdens de Amerikaanse onafhankelijkheidsoorlog (1781). In de tijd van Corbett waren de krijgsmachtdelen echter verkokerd en ging zijn pleidooi voor samenwerking in tegen de gevestigde praktijk. In die zin was hij tegendraads en vernieuwend.

De relatie tussen handel en zeestrijdkrachten

De Britse econoom David Ricardo (1772-1823) had aan het begin van de 19de eeuw op theoretische gronden al aangetoond dat landen baat hebben bij specialisatie en handel op grond van comparatief voordeel. De dubbele paradox is dat ondanks de kosten die gepaard gaan met handel en ondanks mogelijke absolute kostenvoordelen van een partner, de handelspartners samen meer kunnen produceren dan in een situatie van autarkie.

Corbett constateerde dat handel over zee in zijn tijd een belangrijke groei had doorgemaakt en dat dit in toenemende mate samenhang met de vitale belangen van Groot-Brittannië. Zijn land was allengs kwetsbaarder geworden en afhankelijker van transport over zee:

*In view of the new conditions it is held that we are more vulnerable through our trade now than formerly, and that, consequently, we must devote relatively more attention and force to its defence.*¹⁴

Corbett analyseerde de groei van de handel, evenals de veiligheidskwesties die daarmee verbonden waren. In de zeiltijd was handel al belangrijk, maar in het stoomtijdperk werd zee-transport efficiënter en omvangrijker. Hierdoor onderkende hij het toenemende belang van de bescherming van wat tegenwoordig *Sea Lines of Communication (SLOC's)* en *choke points* worden genoemd.

¹² Corbett (1911), 295.

¹³ Corbett (1911), 298.

¹⁴ Corbett (1911), 273.

*Command of the sea, therefore, means nothing but the control of maritime communications, whether for commercial or military purposes. The object of naval warfare is the control of communications, and not, as in land warfare, the conquest of territory.*¹⁵

De relevantie van Corbett voor vandaag

'Grand Strategy' leidend voor militaire strategie

Honderd jaar na *Some Principles* kunnen we ons afvragen of de theorieën van Corbett nog wel relevant zijn. In de eerste plaats voor de verhouding tussen politiek en strategie. De Britse strateeg Geoffrey Till stelt onomwonden dat de oorlog in Afghanistan niet de Britse belangen zou hebben gediend: *This is not the sort of war we should be fighting, because it suits the bad guys, not us.*¹⁶

Till betoogt dat het Verenigd Koninkrijk zich de laatste jaren te eenzijdig op *counterinsurgency* zou hebben gericht en daardoor belangrijke andere militaire capaciteiten heeft verwaarloosd. Het land zou zich voor zijn defensiebeleid echter moeten richten op de bescherming van nationale vitale belangen, die meestal economisch van aard zijn. Nu valt de vraag of de oorlog in Afghanistan de wereld er veiliger op heeft gemaakt buiten het bestek van dit artikel, maar ook de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid schrijft:

*In de eerste plaats richt het buitenlandbeleid zich op het behartigen van de vitale belangen die onlosmakelijk zijn verbonden met het voortbestaan van Nederland, zijn burgers en zijn grondgebied.*¹⁷

Deze gedachtegang is in lijn met Corbett: de inzet van militaire middelen moet het gevolg zijn van politiek beleid dat in de eerste plaats uitgaat van de bescherming van vitale belangen.

Niet de recente ervaringen met *counterinsurgency* of antipiraterij-operaties zouden het strategisch denken moeten bepalen, maar een grondige analyse van de (toekomstige) belangen die bescherming behoeven. Zo'n analyse hoort thuis in een *Grand Strategy*, maar die laat in Nederland nog op zich wachten.

Mahan of toch Corbett?

Mahan en Corbett strijden vaak om voorrang in het maritiem-militaire denken. Het zal geen verbazing wekken dat de 'Mahaniaanse' invloeden in de US Navy nog steeds groot zijn. De US Navy is voorbereid op een beslissende slag met een symmetrische opponent en kent daardoor nog steeds veel grote eenheden. Die symmetrische opponent bestaat echter niet meer en daar zit een probleem.

De neiging bestaat om zich onaantastbaar te wanen door slagkracht en superieure technologie. De US Navy is echter relatief slecht voorbereid op asymmetrische strategieën van een zwakkere opponent en heeft bijvoorbeeld haar mijnenbestrijdingscapaciteit verwaarloosd. Zo bracht de splinternieuwe USS Samuel B. Roberts, die in 1988 tijdens de Iraans-Iraakse tankeroorlog op een Iraanse mijn liep, de kwetsbaarheid voor zeemijnen aan het licht. De reactie van de Amerikanen was overigens geheel in Mahaniaanse stijl. In een beslissende slag werd vrijwel de gehele Iraanse marine uitgeschakeld in operatie *Praying Mantis*.

Maar wat had de US Navy kunnen doen als haar schepen waren bedreigd door een asymmetrische en ongrijpbare opponent als al Qaida? De terroristische aanslag met een bootje vol explosieven op USS Cole in de haven van Aden (2000) is een voorbeeld van zo'n asymmetrische aanval, waarbij de VS niet adequaat kon reageren.

Door meer 'Corbett' aan het denken toe te voegen, en dus door meer te investeren in defensieve capaciteiten, zou de US Navy een beter antwoord hebben op asymmetrische opponenten. Het meest recente strategisch concept *A Cooperative Strategy for 21st century seapower* (2009) geeft hiertoe overigens wel een aanzet.¹⁸

15 Corbett (1911), 94.

16 Geoffrey Till, *Back to Basics: British Strategy after Afghanistan* (Londen, 2011), 1.

17 Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, *Aan het buitenland gehecht* (Amsterdam, 2010), 11.

18 *A Cooperative Strategy for 21st Century Seapower* (2007). Zie: www.navy.mil/maritime/Maritimestrategy.pdf.

Corbett's gelijk over joint en amfibisch optreden

Uit de geschiedenis van de afgelopen honderd jaar is het belang gebleken van joint en amfibisch optreden. Japan capituleerde in 1945 zonder dat de Japanse eilanden bezet hoefden te worden met amfibische landingen. Daardoor was het verleidelijk te denken dat het atoomwapen amfibisch optreden voortaan overbodig zou maken. De Korea-oorlog (1950-1953) toonde echter het tegendeel aan. Door een amfibische landing van X Corps bij Inchon sneed generaal Mc Arthur de Noord-Koreanen de pas af en moesten zij zich ijlings naar het noorden terugtrekken. Andere voorbeelden van succesvol amfibisch optreden zijn de Falkland-oorlog (1982) en de bevrijding van Koeweit (1991), waarbij de dreiging van een landing een groot deel van de Iraakse strijdkrachten bond.

Na het einde van de Koude Oorlog is ook het joint optreden in Nederlands verband goed van de grond gekomen. De recente samenwerking van de krijgsmacht delen in Afghanistan illustreert dit. Dit geldt eveneens voor amfibische operaties: het Korps Mariniers voert inmiddels amfibische operaties uit met de *landing platforms dock* (LPD's) Hr Ms Rotterdam en Johan de Witt, terwijl Nederland tijdens de Koude Oorlog helemaal geen LPD's bezat.

In tegenstelling tot Mahan heeft Corbett nadruk gelegd op joint en amfibisch optreden. De Koninklijke Marine opereert in lijn met dit gedachtegoed en mag zich dan ook meer dan ooit 'Corbettiaans' noemen.

Zeestrijdkrachten en koopvaardij

Volgens Corbett is maritieme strategie onlosmakelijk aan handelsbelangen gekoppeld. Op economische gronden, maar ook door innovatie is de wereldhandel consequent harder gegroeid dan het mondiale geaggregeerde bruto binnenlands product (BBP). In de tijd van Corbett (1870-1913) nam de wereldbevolking per jaar met 0,8 procent toe, de groei van het BBP bedroeg 2,1 procent terwijl de handel 3,8 procent toenam. In de periode van 1950 tot 2007 groeide de wereldbevolking per jaar 1,7 procent, het BBP 3,8 procent en de handel 6,2 procent

FOTO ANP

Een voorbeeld van succesvol amfibisch optreden: Amerikaans militair materieel wordt uitgeladen tijdens de invasie van Inchon, Korea, 1950

(in de periode 1950-1973 groeide de handel zelfs 8,2 procent op jaarbasis).¹⁹ Behalve voor personenvervoer, luchtpost en enkele niche-producten, zoals snijbloemen, is transport over lange afstand het efficiëntst over zee. De alternatieven: vervoer per trein of vrachtwagen (indien mogelijk) of luchttransport zijn duurder.

De relatie tussen marine en koopvaardij is sinds eeuwen evident. Koopvaarders werden zelfs uitergerust met kanons. Ondanks het toenemend belang van de wereldhandel kon de koopvaardij zich echter tijdens de Koude Oorlog nauwelijks in de belangstelling van zeestrijdkrachten verheugen. Ik zou dit de exceptie van de Koude Oorlog willen noemen. Dit kwam mogelijk door een Mahaniaanse visie op de bipolaire wereld. De westerse zeestrijdkrachten moesten in het kader van een ideologische strijd een beslissende slag kunnen toebrengen aan de zeestrijdkrachten van het Warschaupact, en bereidden zich daar voortdurend op voor. Na de Koude Oorlog is deze symmetrische vijand, die Mahaniaans uitgeschakeld kon worden, verdwenen en heeft plaatsgemaakt voor een zeer diffuus pallet aan dreigingen.

¹⁹ World Trade Organization, *World trade Report 2008, trade in a globalizing world*, 15.

FOTO ANP/D. MESSISINS

De aanslag in 2000 op de USS Cole, waarbij zeventien Amerikaanse zeelieden omkwamen, is een voorbeeld van een asymmetrische aanval waarbij de VS niet adequaat kon reageren

In een diffuse, multipolaire wereld vol ongekende dreigingen passen de denkbeelden van Corbett. De bescherming van de handel op hun Sea Lines of Communication en in choke points maakt daar deel van uit. Daarmee is een eind gekomen aan deze exceptie en keren de zee-strijdkrachten terug naar hun klassieke taak: bescherming van de koopvaardij.

De tweede eeuw na Corbett...

Nu we de tweede eeuw na Corbett ingaan reikt hij ons gereedschappen aan: de theorie van het strategisch proces, het belang van joint en amfibisch optreden en de bescherming van de handelsvloot. Hiermee kan men onder meer analyseren welke weg China opgaat bij zijn maritieme expansie. Overigens is het interessant te lezen dat zowel Corbett als Mahan grote

bekendheid genieten bij de Chinese maritieme denkers. Het ziet ernaar uit dat Corbett de overhand heeft. Dat wil zeggen dat de Chinezen voor het behoud van de strategische balans met de VS vooralsnog kiezen voor een strategie van de zwakkere partij: in staat om command of the sea te ontzeggen aan de VS, met asymmetrische middelen.²⁰ Dit verklaart de Chinese nadruk op de bouw van onderzeeboten en ballistische raketten, die ze kunnen inzetten tegen Amerikaanse *carrier battle groups*.

Natuurlijk geven sommige ontwikkelingen in de afgelopen eeuw aanleiding om de strategie van Corbett aan te vullen. Zo valt het op dat zowel hij als Mahan eigenlijk alleen spraken over strategie in relatie tot de interstatelijke verhoudingen. Dreigingen van *non-state actors*, partizanen, zeerovers of andere criminelen kwamen nauwelijks aan de orde. In het huidige denken zijn *non-state actors*, zoals criminelen en terroristen, wel degelijk een factor van

20 James R. Holmes and Toshi Yoshihara, 'China's Navy, a turn to Corbett?', in: *Proceedings Magazine*, december 2010.

belang. Zij zullen zich van asymmetrische methodes bedienen tegenover een sterkere partij, zoals bij USS Samuel B. Roberts en USS Cole.

In de geest van Corbett vraagt dat om uitstekende inlichtingen en de mogelijkheid om chirurgisch en flexibel te opereren, ook in de preventieve fase. Eerst verrast worden en dan massale vergelding toepassen zal immers vaak niet het gewenste politiek-strategische effect sorteren – en is in het geval van een niet-traceerbare vijand zelfs onuitvoerbaar.

Nieuwe maritieme uitdagingen

In de tijd van Corbett was transport de belangrijkste functie van de zeeën. Corbett kon niet bevroeden dat staten zich een eeuw later zouden verdringen om de natuurlijke rijkdommen van het maritieme domein en dat overbevissing, oliewinning en natte mijnbouw conflictstof zouden kunnen opleveren. Hij kon evenmin bedenken dat vervuiling van kustwateren door industrialisatie en illegale dumping tot problemen zouden kunnen leiden. Of dat terroristen aanslagen zouden kunnen plegen op het wereldomspannende netwerk van glasvezelkabels op de bodem van de wereldzeeën. Of dat duizenden Afrikaanse migranten met gevaar voor eigen leven de oversteek naar Europa zouden wagen in gammele vaartuigen. Noch dat dit laatste continent vanuit Zuid-Amerika overzee zou worden bevoorraad met harddrugs. Of dat malafide reders mee zouden werken aan de proliferatie van allerlei wapentuig. De globalisering van de afgelopen eeuw heeft nieuwe maritieme uitdagingen met zich meegebracht. Hoewel bijvoorbeeld zeeroverij zo oud is als de handel over zee, zijn de meeste van de hiervoor genoemde verschijnselen relatief nieuw. Naast de klassieke militaire taken zoals Corbett die voor ogen had, richten zee-strijdkrachten zich in toenemende mate op rechtshandhaving, ofwel politieke taken. Interessant is, dat zijn gedachtegoed ook in die context bruikbaar is. Zo bestaat er een analogie

tussen asymmetrische dreigingen van statelijke actoren en non-state actors. Anticipatie, preventie, flexibiliteit en proportionaliteit zijn dan enkele Corbettiaanse eigenschappen die zee-strijdkrachten moeten bezitten om dit soort dreigingen te beantwoorden. Dat dit niet altijd vanzelfsprekend is, blijkt uit de genoemde voorbeelden van de US Navy.

Ten slotte

Chinese maritieme strategen kennen hun klassiekers; ook voor westerse professionals zijn zij relevant. Corbett is onder hen één van de meeste prominente. Hij heeft een integrale visie gegeven op maritieme strategie, waarbij hij politieke, economische en militaire aspecten met elkaar in verband heeft gebracht.

De Hr. Ms. Evertsen geeft een Grieks schip brandstof. Het schip is door Somalische piraten vrijgelaten. Bescherming van de koopvaardij is een klassieke maritieme taak

Hij schreef reeds dat, behoudens enkele uitzonderingen, joint optreden nodig is voor conflictbeslechting. Zoals water naar het laagste punt stroomt, zal een vijand immers daar willen aangrijpen waar het militaire spectrum niet is afgedekt.

Wie nadenkt over organisatie en inzet van zee-strijdkrachten vindt bij Corbett na honderd jaar nog steeds bruikbare conceptuele gereedschappen, die bijdragen aan de bescherming van onze nationale belangen in de toekomst. ■

Schrijftalent gezocht!

In deze uitgave is plaats gemaakt voor twee gastcolumnns. De redactie daagt andere lezers uit om ook een column te schrijven voor de Militaire Spectator. De keuze van het thema is vrij, maar het moet wel passen binnen de formule van het blad. Voorwaarde voor plaatsing is dat de redactie uw boodschap relevant acht voor de lezers. Verder moet uw verhaal in niet meer dan duizend woorden voor het voetlicht worden gebracht.

U kunt uw bijdrage sturen naar de bureauredactie (zie colofon). Wij zijn erg benieuwd wie zich geroepen voelt om te reageren. Uiteraard zijn we ook nieuwsgierig naar de thema's die u onder de aandacht van de lezers wilt brengen. Uw bijdrage wachten we dan ook met belangstelling af.

De hoofdredacteur

Nieuw reservistenbeleid voor een zich vernieuwende krijgsmacht

Lkol (R) ing. M. Evers MCDm – strategisch adviseur Civil Administration bij 1 CIMIC bataljon en plaatsvervangend regionaal brandweercommandant van Haaglanden

Nu de gevolgen van de bezuinigingen van het huidige kabinet op onze krijgsmacht in een behoorlijk tempo duidelijk worden, is het de vraag of deze ook aanleiding zijn tot het formuleren van nieuw of – liever – vernieuwend reservistenbeleid.

Van de behoorlijke omvang tijdens de Koude Oorlog, de periode waarin ik zelf verplicht maar niet ongewenst diende, wordt de zwaarmacht van ons land nu teruggebracht tot wat toch niet veel meer dan crepeersterkte is. Tijdens de Koude Oorlog was onze defensie, juist vanwege de dienstplicht sterk – en per nieuwe lichtung opnieuw – in onze maatschappij verankerd. Hoeveel ooms en (groot-)vaders zaten niet vol verhalen uit hun dienstplichtverleden, soms negatief maar meestal toch met een positieve annotatie? Thans lijkt deze worteling volkomen verloren te gaan. Er was en is nauwelijks publiek debat over de enorme bezuinigingen. Vanwaar die onverschilligheid? En is onverschilligheid een oorzaak of een gevolg? Wie deze vragen wil beantwoorden, is van harte welkom. Ik constateer echter op

voorhand dat deze geringe maatschappelijke verankering in niemands belang is en vraag me af wat we eraan kunnen doen.

Ontegengesteld zou de Koude Oorlog als die 'heet' geworden zou zijn, hebben kunnen onttaarden in een conflict waarbij de volledige maatschappij betrokken (of totaal vernietigd) zou zijn. Dat was immers de *communis opinio* in die tijd. Daarop was dan weer grotendeels de bereidheid gebaseerd om een kader-militieleger in stand te houden. Wellicht niet bij alle (aanstaande) dienstplichtigen, maar wel in de breedte van het maatschappelijke discours. De afschaffing van de opkomstplicht na de val van de Muur heeft ertoe geleid dat maatschappij en defensie elkaar steeds meer uit het oog zijn verloren. Een effect dat wellicht is onderschat en dat in ieder geval onvoldoende heeft geleid tot mitigerende maatregelen van defensiezijde.

Na de Koude Oorlog verdween de maatschappelijke verankering; Srebrenica zorgde voor nog een verdere afname van het maatschappelijk

engagement. Versterking van de derde hoofd-taak, het ondersteunen van de civiele autoriteiten bij crises en rampen, beoogde de ontstane afstand gedeeltelijk te overbruggen. Dit was een goede poging, maar toch onvoldoende om het tij te keren. Ondertussen werden de grote cohorten reservisten, onder wie zich vooral in het officierskorps zeer invloedrijke en kundige lieden bevonden, bedankt voor hun inzet en uit de kaartenbak verwijderd. Geen mobilisabele eenheden meer, dus geen behoefte meer... had niet alleen een braindrain maar ook een heel kostbare lobbydrain van enorme omvang tot gevolg. Een gouden navelstreng met de maatschappij, gesneuveld door eigen vuur.

Dat terwijl er toen al viel te bespeuren dat we de weg waren ingeslagen van een maatschappij die niet langer hiërarchisch geordend zou zijn, maar veel meer zou functioneren als een netwerk van belangen en partijen. Menig (kleine) missie leverde toen reeds de kennis op dat louter militaire oplossingen niet meer bestaan en eigenlijk ook nooit hebben bestaan. Zoals we nu ook weten dat het slechts een enkeling is gegeven om de 3 D's van onze aanpak te internaliseren, laat staan te praktiseren. Ook dat is teamwork binnen een netwerk geworden, zoals generaal De Kruif zo vlammend en onvermoeibaar betoogde in zijn fenomenale presentatie over zijn ervaringen als RC-South in Afghanistan.¹

Te vrezen valt dat onze krijgsmacht, mede vanwege de afgenomen maatschappelijke verankering, als institutie deze les voorlopig niet – en misschien zelfs nooit – zal leren. De enige uitweg die ik voor deze uitdaging zie, is het wegnemen van de oorzaak. Ergo: de nieuwe maatschappelijke verhoudingen begrijpen, accepteren en maximaal participeren. Geen genoeg meer nemen met alleen maar doen wat je moet doen. Maar juist weten hoe je daar andere partijen maximaal bij betreft, ze committeert en ermee samenwerkt. Niet zelf altijd de *leading agency* willen zijn, maar alleen als dat echt moet. Een nieuwe mix van militair en civiel: zo civiel als mogelijk en zo militair als noodzakelijk!

Reservisten, van alle rangen overigens, kunnen en willen daarbij een belangrijke rol spelen. Als ambassadeur, als *linking pin*, als flexibele component en als vrijwel onuitputtelijke bron van informatie, kennis en kennissen. Dat vergt wel moed van ons leiderschap. Het is immers zeer begrijpelijk en ook te billijken dat menig (hoofd-)officier momenteel de inzet van reservecollega's eerder als bedreiging ziet dan als kans.

Een gouden navelstreng is gesneuveld door eigen vuur

De huidige structuur kent daarnaast ook 'paarse krokodillen' die wat mij betreft op de schop mogen. Het huidige reservistenbeleid behoort tot deze categorie. Het is, als bijna volledige kopie van de algemene militaire arbeidsvoorwaarden, gebaseerd op volstrekt archaische grondslagen over arbeidsverhoudingen en drijfveren, en leidt tot frustraties van reservisten (en van beroeps?).

Laten we bij het aanpassen van het reservistenbeleid als overheid (Rijk, provincies, gemeenten en zbo's) het goede voorbeeld geven. Pas de arbeidsvoorwaarden zodanig aan dat deze elkaar versterken, bijvoorbeeld door het veel eenvoudiger te maken om reservisten in overheidsdienst in te zetten en/of uit te zenden. Zoals ook het detacheren van beroepsmilitairen elders binnen de overheid nu nog een draak (lees: paarse krokodil) van een bureaucratische operatie vergt. Nu komt dat veelal nog neer op toevalligheden, relaties en vooral op het doorzettingsvermogen van het individu zelf. En daarmee doet de BV Nederland geen enkel recht aan de taakstelling en inspanningen die haar krijgsmacht namens en voor haar doet, noch voor de bereidheid van haar personeel de krachten in te zetten voor 'het nut van het algemeen'. Dat zou in een moderne netwerkssamenleving toch anders en beter moeten! De bijvangst voor Defensie heeft de oplettende lezer in deze column wel kunnen ontdekken... ■

1 Zie ook: 'Commandant in Kandahar. Ervaringen als Commandant ISAF Regional Command South in Afghanistan', M.C. de Kruif, *Militaire Spectator* 180 (2011) (1) 4-35.

Jan Soldaat 2.0

Lt-kol ing E.M. Nijenhuis

Als oplossing voor het dalend personeelsbudget, de vergrijzing en alle andere moderne bedreigingen voor de Nederlandse veiligheid wordt steeds meer geleund op de techniek. Hierbij kijkt men volop naar systemen en gereedschappen die de fysieke beperkingen van Jan Soldaat kunnen verhelpen.

De vraag is echter: kan en zal de techniek de militair nog verder kunnen ‘vervangen’? Homo Sapiens kent immers nogal wat fysieke beperkingen. En in tegenstelling tot dieren is de mens de enige die bijna al zijn beperkte fysieke capaciteiten heeft kunnen opheffen dankzij de techniek. Zo zijn er onder meer auto’s, boten, treinen en vliegtuigen om onze beperkte snelheid en actieradius te vergroten, vergrootglazen en tv’s om dingen te zien ver buiten ons blikveld, en microfoons en versterkers om ons beperkte menselijk gehoor mee te compenseren.

Ook mentale tekortkomingen, zoals onze beperkte informatieverwerkende capaciteit, hebben we gecompenseerd. Continu zorgen de zintuigen (ogen, oren, neus, huid, smaak) voor input. Om hiermee om te kunnen gaan, filteren onze hersenen deze signalen waarvan we ons slechts beperkt bewust zijn. Stemmingen, emoties, vermoeidheid en andere gemoedstoestanden verstoren bovendien het proces en dan maken we fouten. Op basis van interactie tussen korte-termijn geheugen en lange-termijn geheugen worden zo onbewuste keuzes gemaakt die leiden tot bewuste acties,

die wederom heel globaal op hoofdlijnen worden aangestuurd.

De gemiddelde mens kan immers maar ongeveer tussen de vijf à negen nieuwe dingen gedurende circa twintig seconden bewust onthouden. Opschrijven als extern geheugen is een ander uniek menselijk hulpmiddel. Geen enkel ander dier kan zijn nageslacht of soortgenoten zo gemakkelijk tijdens of na zijn leven al zijn kennis en ervaring ter beschikking stellen. Spraak wordt daarbij overigens vaak onderschat als belangrijke tool. Kennisoverdracht met spraak en papier heeft de mens zo de succesvolste zonet dominantste soort op aarde gemaakt. Binnen amper drieduizend jaar kan de mens nauwelijks nog zonder tekst op papier. De laatste twintig jaar is dit papier op zijn beurt steeds verder verdwenen en worden we in toenemende mate afhankelijker van automatiseringsmiddelen, die ook nog eens steeds kleiner worden.

Zo zorgt de techniek ook voor een toenemende hoeveelheid informatie en voor behoefte aan opslag: *People and environments augment with computational resources that provide information and services where and when desired.*¹ Indien we de militair als informatieverwerkende eenheid plaatsen binnen het concept *Network Centric Warfare* en daar de exponentieel stijgende hoeveelheid beschikbare informatie aan koppelen, dan blijkt al snel dat we tegen onze grenzen aanlopen. Daarom werkt men ook hard aan hulpmiddelen zoals *Decision Support Tools (DST): ...a tool that enables users to improve decision making, record decision rationale, integrate mechanisms, and capture historical data.*²

1 Weiser, M. 'The computer of the 21st century', in: *Scientific American* 265 (1991) (3) 66-75.

2 'Directions for the Next Decade', in: *Decision Support Systems* 33 (2002) (2) 111-126.

Ongemerkt wordt er op uw PC of smartphone al volop gebruik gemaakt van dergelijke DST-hulpmiddelen (software agents) die (ondersteunen bij) informatie filteren op basis van onze voorkeuren of beslissingen nemen. De autonome beslisruimte die over blijft voor de mens wordt aldus steeds kleiner.

Informatie verwerken en beslissingen nemen lijken daarom steeds vaker aan de techniek te worden overgelaten. Blijven over de fysieke gevechtstaken van de militair. Nu komen we in de fase van de menselijke geschiedenis waarbij de reeds lang 'beloofde' robots in opkomst zijn. Bij de eerste generatie *Remote Controlled* systemen zit er nog steeds voortdurend een mens aan de stuur- en vuurknop. Maar de geheel of gedeeltelijk autonome systemen zijn in opkomst. Verbeterde kunstmatige intelligentie en batterijlevensduur maken de mogelijkheden van deze laatste categorie steeds groter. Bij meer gebruik en serieproductie daalt bovendien de kostprijs per robot.

Robots lijken in eerste instantie geschikter voor de asymmetrische oorlogsvoering van vandaag: in een gevechtssituatie gaat dan immers geen mensenleven verloren. Met alle technische superioriteit kunnen de VS en zijn bondgenoten, waaronder Nederland, tot nu toe in Afghanistan weinig uitrichten tegen zelfmoordaanslagen. Dit is slecht voor de publieke opinie en voor de steun aan militairen. Daarom worden er zo'n twintigduizend robots ingezet, waaronder de succesvolle cq beruchte Predator Drones.

Voor velen gaat met deze systemen een droom in vervulling: ze zijn goedkoper, nauwkeuriger en langer inzetbaar dan mensen en er is geen 'gezeur' over ARBO of SBK. Anderen zien nachtmerrieachtige scenario's uitkomen zoals geschetst in de films *Terminator 1* tot en met 4 (robots besluiten de mens uit te roeien) of de jaren '60 serie *Star Trek*, aflevering 'The Doomsday Machine' (twee concurrerende supercomputers vechten een 'schone' oorlog uit).

Tegenstanders van het toenemend gebruik van robots op het slagveld hebben een aantal

bezwaren op ethische gronden. Tot nu toe hebben lijfelijk op het slagveld aanwezige militairen de beslissing in eigen hand gehouden en bij twijfel gekozen voor geen actie. Het feit niet meer fysiek geconfronteerd te worden met de gevolgen van een beslissing, en de mogelijke gruwelijke gevolgen daarvan aan (in ieder geval) eigen zijde, werkt drempelverlagend. De afstand 'ontmenselijkt' de vijand. De beslissing om een robot in plaats van een mens op een (veronderstelde?) vijand af te sturen lijkt aldus gemakkelijker en sneller te worden geno-

Tegenstanders van robotsystemen wijzen op het drempelverlagende effect: afstand 'ontmenselijkt' de vijand

men. Ook kunnen landen gemakkelijk ontkenen eigenaar te zijn van een anonieme robot. Er zijn daarom al diverse voorstellen geweest om de inzet van robotsystemen via (Geneefse) verdragen helemaal verbieden.

De evolutie van de robotisering van (voornamelijk) westerse legers past daarentegen mooi in het streven om oorlog politiek verkoopbaar te houden, met zo min mogelijk dode soldaten aan eigen kant, zo weinig mogelijk burger-slachtoffers, en dat nog goedkoper ook! Anderzijds kunnen we verwachten dat ook terroristen en/of dubieuze landen robotsystemen als aanvalsmiddel gaan gebruiken. En als het doden van soldaten in het crisisgebied niet lukt, is gebleken dat terroristen niet te beroerd zijn om hun aandacht virtueel of fysiek te verleggen naar het thuisfront van Jan Soldaat 2.0.

Er zijn nog enkele zonet diverse stevige technische hobbels te nemen, maar de autonomie en intelligentie van robots groeien. Men is daarom nu al indringend aan het nadenken of en hoe men dergelijke robotsystemen moet voorzien van een soort ethisch besef of normenkader. Dan pas zal blijken of menselijke kwaliteiten zoals compassie en gezond verstand te vervangen zijn. ■

‘Post-Operation Support’

Dr. M.F.J. Houben – luitenant-kolonel der Mariniers*

Stel: u gaat naar een ziekenhuis om een operatie te ondergaan. Na de operatie ontvangt u post-operatieve zorg. Deze zorg is noodzakelijk om goed te kunnen herstellen. Daar zijn zowel de ontvangers van die zorg als de medische zorgverleners van overtuigd. Wanneer wij echter een militaire, civiel-militaire of geïntegreerde operatie uitvoeren en een bijdrage leveren aan de hervorming van de veiligheidssector van een land, dan pakken we, op de dag dat ons mandaat afloopt, onze spullen en keren naar huis.

‘Geen dag langer’, plegen politici dan te zeggen. Ik pleit ervoor om, naar medische analogie, een mechanisme te introduceren waarmee het mogelijk wordt om ‘post-operation support’ te verlenen aan een land, ook nadat de militaire inzet formeel is afgelopen.

De schok van verzelfstandiging

In veel van onze missies is het onze opdracht om een bijdrage te leveren aan de hervorming van de veiligheidssector van het land waar de missie plaatsvindt. Die bijdrage bestaat vaak uit de training en begeleiding van politie- en/of legereenheden. Als het mandaat afloopt, hopen we dat de training effectief is geweest. Met andere woorden, dat de overdracht van kennis en vaardigheden aan het personeel van de veiligheidseenheden van het land in kwestie succesvol is verlopen. En dat het land vanaf ons vertrek zelf in staat is om het heft in handen te nemen en zelf die veiligheidstaken uit te voeren, nu zonder onze begeleiding. In het recente verleden is echter in te veel

gevallen gebleken dat die aanname foutief was (en is). Die landen waar door middel van een (civiel-)militaire operatie de veiligheidssector wordt hervormd, blijken enorme moeite te hebben om op een specifiek moment die gehele verantwoordelijkheid over te nemen. Het blijkt een enorme opgave voor recent gevormde eenheden en vers opgeleide commandanten om opeens zelf de gehele verantwoordelijkheid te dragen (en te nemen) voor de veiligheid in hun land.

Die schok van verzelfstandiging is voor veel landen vaak te groot. Het gevolg is dat die abrupte overgang een negatief effect heeft op de inspanningen die zijn geleverd gedurende de missie. Dat er niets of te weinig overblijft van onze inspanningen. In dat geval blijkt de investering die is gedaan in *blood and treasure* een slecht renderende investering te zijn. En dat de *return on investment* in de zin van al die politieke en militaire energie die is gespendeerd om een land er bovenop te helpen, erg laag blijkt te zijn.

In tegenstelling tot de post-operatieve zorg die wij als patiënten krijgen, geven we een land dat bij wijze van spreken op onze operatietafel heeft gelegen, geen post-operatieve zorg. Waardoor een duurzaam herstel uitblijft.

De verduurzaming van militaire inzet

Dat levert misschien niet direct een operationeel risico op, maar in *the greater scheme of things* werkt het uiteindelijk niet. Het is de bedoeling van de missie om ook op lange termijn een positief effect te sorteren. Een manier om die schok van verzelfstandiging te voorkomen is te kiezen voor een meer geleidelijk

* Op deze plaats vindt u afwisselend een bijdrage van kolonel (KL) Frans Matsers en luitenant-kolonel der Mariniers Marc Houben.

pad. Met een post-operation support mechanisme zou zo'n geleidelijke pad kunnen worden vormgegeven. De kern van zo'n mechanisme is het creëren van de mogelijkheid om post-operatie ondersteuning aan een land te geven, ook nadat de hoofdmacht van een eenheid het land heeft verlaten.

Daar zijn, volgens mij, goede redenen voor. De belangrijkste is de verduurzaming van onze operationele inspanningen. Dat kunnen we doen door het competentieniveau van de getrainde eenheden boven een professioneel noodzakelijk minimaal niveau te houden. Enkele trainers blijven zo beschikbaar om *skill fade* tegen te gaan en ervoor te zorgen dat de skills en expertise boven het vereiste minimumniveau blijven.

Een tweede reden is dat die hervorming van de veiligheidssector vaak gepaard gaat met investeringen in de infrastructuur of de verwerving van materieel. Ook hier bestaan er voorbeelden te over van kostbaar en belangrijk materieel dat geheel in onbruik is geraakt nadat de trainers het land hebben verlaten. Door een klein team van trainers en technische ondersteuners in een land achter te laten nadat de operatie formeel is afgelopen, kan ook dat materieel inzetbaar worden gehouden. De return on investment die is gedaan in en met die operatie wordt zo veel hoger, want de inzetbaarheid van personeel en materieel wordt gedurende een aantal jaren zekergesteld.

Voor de goede orde: een dergelijk post-operation support team hoeft niet per se militair te zijn. Het kan ook een samengesteld team van militairen en burgers zijn of zelfs een inge-

huurde organisatie of bedrijf: het gaat om het principe.

De 'return on investment' op militaire operaties

De betaalbaarheid van de krijgsmacht is het centrale thema van deze bezuinigingsronde. De Nederlandse en Europese belastingbetaler wil waar voor z'n geld, in die zin dat het geld en de energie die wordt gestoken in een militaire (opbouw-)missie, ook iets moet opleveren. Door een post-operation support mechanisme toe te voegen aan de toolkit van de *comprehensive approach* van de Nederlandse regering kan zowel die belofte van een verbeterde return on investment als de verduurzaming van een militaire inzet worden ingelost. In de comprehensive approach is die geïntegreerde, horizontale aanpak reeds vervat, met een post-operatie ondersteuning voeg je er een tijds-element aan toe waardoor uiteindelijk ook de comprehensive approach effectiever wordt.

Dit vraagt echter wel om meer en betere coördinatie met de ministeries van Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking, of zelfs de vakministeries. Want die militaire of veiligheidsexpertise moet geleidelijk worden vervangen door ontwikkelingsexpertise. Als je zo'n post-operation support mechanisme zou inzetten, heb je meer tijd om die overgang van veiligheidsdenken en -logica naar ontwikkelingsdenken en -logica te organiseren en in gang te zetten.

In ieder geval geldt: geen veiligheid zonder ontwikkeling, en geen ontwikkeling zonder veiligheid. En dat vraagt niet alleen om een geïntegreerde aanpak, maar ook om een lange adem. ■

Symposium

Leider en boekhouder?

2 december 2011 – Kromhoutkazerne Utrecht

Militairen kunnen het leidinggeven positiever ervaren wanneer ze op missie zijn dan tijdens het werken in eigen land. Wat is daar de oorzaak van? En geldt dit voor velen of slechts voor een enkeling? Verschilt het misschien per krijgsmachtdeel en is het voor sommige officieren aanleiding om de dienst te verlaten? Zijn er mogelijkheden om ook in Nederland het commandantschap/leidinggeven completer en uitdagender te maken?

Naar aanleiding van deze vragen houden de Gezamenlijke Officieren Verenigingen (NOV, FVNO|MHB en KVMO) op 2 december een symposium waar sprekers vanuit diverse expertises hun visie zullen geven.

FOTO AVDD, R. MOL

Datum: 2 december 2011

Locatie: Kromhoutkazerne, Herculeslaan 1, 3508 AL Utrecht

Programma:

- 12.00-13.00 Ontvangst (met een lopende lunch)
- 13.00-13.15 Welkomstwoord van voorzitter NOV brigadegeneraal b.d. J.L.R.M. Vermeulen
- 13.15-15.30 Voordrachten sprekers
- 15.30-16.30 Forumdiscussie
- 16.30-18.00 Afsluitend samenzijn

Aanmelding en meer informatie over het programma: via de websites van de officierenverenigingen www.prodef.nl, www.nederlandsofficierenvereniging.nl en www.kvmo.nl.

De kosteloze deelname staat open voor officieren van alle krijgsmachtdelen.

Regentijd

L. Polman

Hulporganisaties laten geen gelegenheid voorbijgaan om ons in te wijven dat Somalië een ‘vergeten ramp’ is. Dat is aantoonbaar onjuist. De internationale gemeenschap heeft juist al vrachten geld in Somalië geïnvesteerd. Hoeveel ongeveer heeft het *Sustainable Security and Peacebuilding Initiative* van het *Center for American Progress* uitgezocht, gebruikmakend van een waaijer van officiële en niet-officiële cijfers en daarbij opgeteld een paar goede gokken. Ze kwamen uit op ruim 55 miljard dollar sinds 1991, inclusief nooit terugbetaalde leningen van de Wereldbank en de door de CIA gerunde geheime gevangenis in Mogadishu. Al tientallen jaren pompen ‘we’ geld in dat helse gat, eerst omdat het als bastion in de Koude Oorlog diende, daarna omdat het een humanitair noodgeval was en nu omdat het een broeinest van internationale misdaad en terrorisme én een humanitair noodgeval is.

De kosten zijn zo’n beetje als volgt gemaakt: 22 miljard dollar ging naar de strijd tegen piraten, inclusief verzekeringspremies, langere en dus duurder vaarroutes, de inzet van marineschepen en losgeldbetalingen; 13 miljard dollar ging naar officiële humanitaire en ontwikkelingshulp; 11,2 miljard dollar werd door de Somalische diaspora die in het Westen woont en werkt naar familie in Somalië gestuurd; 7,3 miljard dollar besteedden we aan vredesmissies, invasies en interventies per afstandsbediening door middel van Predator *drones* en door ‘ons’ getrainde en gesponsorde Ethiopische en OAS-troepen; 2 miljard dollar was voor internationaal onderzoek naar geldtransacties door terroristische groeperingen, onderschepping van gesmokkelde drugs, oprollen van wapenhandelbendes en witwasoperaties van internationale misdaadorganisaties. En dan was er ook nog de 42 miljoen dollar voor de post ‘diplomatie en nationbuilding’.

Vergeeten is Somalië dus bepaald niet, maar of de 55 miljard geholpen hebben is een andere vraag. Somalië is geen stap dichterbij stabiliteit sinds 1991.

Piraterij? In de eerste helft van 2011 vielen piraten 154 schepen aan, de helft meer dan in heel 2008. Hulp? Eén op de vier Somaliërs leeft inmiddels in een vluchtelingenkamp of een kamp voor ontheemden en over de helft die dat nog niet doet wordt gezegd dat ze van honger dreigen te sterven. Het geld voor de post diplomatie en nationbuilding ging voornamelijk op aan reiskosten en honoraria van westerse waarnemers en aan een serie hilarisch slecht georganiseerde vredesconferenties in Nairobi, die uiteindelijk de *Transitional Federal Government* opleverden. Die staat helemaal bovenaan alle lijsten van knulligste en meest corrupte regeringen ter wereld en gooit bovendien olie op het Somalische vuur door met geen van de andere partijen ook maar een snippertje macht te willen delen. De strijd tegen het terrorisme? Al-Shabaab ontwikkelde zich van een klein groepje gevaarlijke klieren tot een machtige organisatie die tientallen miljoenen dollars per jaar weet te genereren.

Niets werkt, behalve de 11,2 miljard die de diaspora naar familie in Somalië stuurde. Volgens de Wereldbank maakt dát geld het verschil tussen leven en dood. Ik vraag me steeds meer af wat wij voor de Somaliërs zijn. Ridders? Bron van vermaak? Nog geen vier maanden geleden wierpen we ons op als redders in hun nieuwste hongersnood en nu al zijn ‘onze’ vluchtelingenkampen handige instrumenten in de oorlogstactieken van gewapende Somalische groepen. De kampen zijn hun supermarkten, waar ze voordelig komen shoppen voor voedsel, medicijnen en verse rekruten. Jongstleden augustus plaatste ik een diepe frons bij het bericht dat Somalische hongerslachtoffers die de kampen in Kenia hadden weten te bereiken, vastten omdat het ramadan was. Eenzelfde gevoel van ‘huh?!’ overspoelde me onlangs bij het bericht dat de Keniaanse militairen die Somalië half oktober binnenvielen, direct over de grens strandden op weggespoelde bruggen en wegen die zijn veranderd in diepe modderpoelen. Het plénst in het door droogte geteisterde Somalië. Huh?! ■

Multinational Military Intervention

NATO Policy, Strategy and Burden Sharing
Door Stephen J. Cimbala en Peter K. Forster
Farnham (Ashgate) 2010
234 blz.
ISBN 9781409402282
€ 67,-

Als we de krant mogen geloven staat het machtigste militaire bondgenootschap ooit, dat tussen de VS en de NAVO, zwaar onder druk. De NAVO – lees: de NAVO-landen – dragen te weinig bij en zullen naar verwachting de komende jaren nog minder gaan bijdragen. Op dit moment betaalt Amerika al driekwart van de kosten en de grote bezuinigingen in de belangrijkste NAVO-landen Groot-Brittannië, Frankrijk en Duitsland zullen die verhouding alleen maar verder verslechteren. Als de Europese landen zo doorgaan en voor een dubbeltje op de eerste rang willen blijven zitten, dan dreigt de NAVO een irrelevant bondgenootschap te worden, aldus Robert Gates, de voormalige Amerikaanse minister van Defensie.¹

Burden sharing

Stephen Cimbala en Peter Forster, als politicoloog verbonden aan Pennsylvania State University, hebben de verdeling van lasten (*burden sharing*) tussen de VS en de NAVO bestudeerd in vier situaties: Libanon, de Perzische Golf, de Balkan en Afghanistan. Daarnaast is gekeken naar de gevolgen van de Amerikaans-

Russische nucleaire wapenreductie voor de NAVO. Het boek begint met een uitgebreide, maar helaas uiterst ingewikkelde en moeilijk leesbare verhandeling over alle mogelijke kosten, risico's, plichten en verantwoordelijkheden die onderscheiden kunnen worden in allerlei denkbare situaties waarin de VS samen met de NAVO en/of verschillende NAVO-lidstaten optreden. De onnodige wetenschappelijke gewichtdoenerij stimuleert bepaald niet de animo om verder te lezen, terwijl een enkel relatieschema en een paar overzichtstabelletjes al geweldig zouden helpen. Waarom zo moeilijk doen als de kern van het verhaal niet meer is dan dat er een drietal onderling sterk samenhangende en interacterende soorten lasten zijn: politieke, economische en militaire. Welke specifieke lasten aan de orde zijn is vervolgens enerzijds afhankelijk van het type conflict en de gehanteerde wapensystemen en anderzijds van de doelstellingen en *commitments* van de verschillende participanten.

Boeiende cases

Niet verder lezen in het boek zou dus jammer zijn omdat – zoals wel vaker het geval is – de beschrijvingen en analyses van de afzonderlijke cases uiterst boeiend zijn. In

elke case wordt informatie gegeven over de achtergronden en het verloop van het – soms bijna vergeten – conflict, plus een analyse van het slagen/falen van de missie en de specifieke lasten en *benefits* voor de verschillende partijen. De cases maken het boek absoluut de moeite waard. Even een korte schets:

- Libanon (1982-1984), een uit de hand gelopen missie met een enorm prestigeverlies aan Amerikaanse zijde;
- de eerste Golfoorlog (1990-1991), het voorbeeld van succesvol multilateraal optreden door de VS in een brede coalitie van sterk uiteenlopende partijen;
- de Balkanoorlogen (1990-2001) waarin Nederland bij Srebrenica zijn grootste militaire en politieke trauma sinds de Tweede Wereldoorlog opliep door, onder meer, een niet effectief en niet efficiënt opererende NAVO-gemeenschap;
- en tot slot Afghanistan, een conflict dat een maand na 9/11 begon en dat drie maanden later succesvol resulteerde in het verjagen van de Taliban-regering. Het is echter ook een conflict dat tot op de dag vandaag, tien jaar later, nog volop voortduurt en dat de verhoudingen tussen de NAVO en de VS op scherp heeft gezet.

De relatieve buitenstaander zal niet vrolijk worden bij het lezen van alle problemen in de samenwerking tussen de VS en de NAVO, tussen de NAVO-landen onderling en in de relaties met de VN, de EU en de WEU. Kenmerkend zijn de verschillende belangen en doelstellingen van de uiteenlopende participanten, doelstellingen die in de loop van de

¹ Zie onder meer *NRC Handelsblad* van 14 juni 2011.

tijd veranderen zonder het militaire instrumentarium daarop aan te passen: het gebruik van krachteloze *rules of engagement*; de grote variatie in commitment; het grote gebrek aan coördinatie tussen de participanten; gebrek aan leiderschap; en het uit de hand laten lopen van een conflict (*mission creep*). Teveel om hier op te sommen. De grote verschillen tussen de lidstaten en de grote onenigheid over de te leveren inzet in de besproken conflicten zijn mede het gevolg van een verschil van inzicht hoe bedreigend de conflictvaard is voor de internationale vrede en de visie op essentiële belangen van de afzonderlijke lidstaten. In dergelijke gevallen zien we dat sommige lidstaten volstaan met alleen een financiële bijdrage of dat ze slechts een paar F-16's voor risicoloze grenscontroles

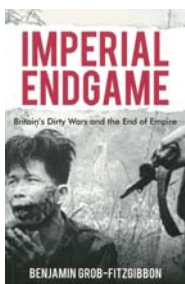
leveren om aan de NAVO-verplichtingen te voldoen.

Lange weg

Het prestigeverlies voor de VS en de NAVO is een veelbesproken onderwerp. Prestige is een moeilijk kwantificeerbaar begrip, maar duidelijk is wel dat het opleggen van de wil met alleen diplomatieke of minimale militaire middelen vaak niet meer volstaat, zelfs in het geval van de VS. De behoefte aan financiële ondersteuning en internationale legitimering is daarmee een indicatie voor de mate waarin politieke invloed/macht is gemarginaliseerd. Cimbala en Forster laten zien dat er nog een lange weg te gaan is tot een efficiënt en effectief multinationalaal militair optreden van de VS en de NAVO. Leiderschap, de bereidheid om risico's te lopen en een substan-

tieel deel van de lasten daarvan te dragen zijn daarbij de eerste ingrediënten. Het militair niet-overschatten van de tegenstander en de inzet van een ruim arsenaal aan middelen zijn vereisten. De steeds weer optredende en meestal dramatische mission creep illustreert die noodzaak heel duidelijk. Het is immers al zo vaak aangetoond dat het voeren van 'een klein beetje oorlog' niet mogelijk is. Maar zolang de EU geen politieke en geen militaire eenheid is zal de samenwerking tussen de NAVO en de VS nog geruime tijd onderhevig zijn aan de verschillende inzichten en belangen in de afzonderlijke lidstaten.

Prof. dr. W.M. Oppedijk van Veen

Imperial Endgame

Britain's Dirty Wars and the End of Empire
Door Benjamin Grob-Fitzgibbon
New York (Palgrave Macmillan) 2011
478 blz.
ISBN 9780230248731
€ 20,-

Pas als een gebouw instort wordt de structuur ervan goed zichtbaar. Daarom ook is de geschiedenis van de dekolonisatieoorlogen zo boeiend, want die levert bij uitstek inzicht op in de machten die de grote imperiale wereldrijken bijeen hielden en in de krachten die ze trachtten te ontwrichten.

Goede boeken over de eindfases van de Franse, Nederlandse en Britse kolonies blijven dan ook fascineren. Des te meer, omdat over die koloniale eindfases zo veel hardnekkige mythes bestaan. Historische mythes, zeker rond dergelijke breukvlakken, zijn zeer belangrijk voor een maatschappij.

Gemeenplaatsen vormen de lijm van een samenleving.

Geen push out, maar pull out

Historici zijn de hofleveranciers van die mythes. Maar het is met historici twee voor de prijs van één. Zij leveren beide: de samenbindende nationale verhalen én de ondermijning daarvan. Steevast staat er uit die beroepsgroep dan ook na een tijdje iemand op die zo'n historische mythe weer onderuit probeert te halen. Benjamin Grob-Fitzgibbon heeft zich voorgenomen om tot deze laatste categorie van dwarsliggers te behoren. Hij bestrijdt in zijn boeiende boek dan ook fel de 'traditionele' visie die volgens hem bestaat over de ineenstorting van het Britse *empire*. Uit de 'gangbare

literatuur' zou steeds weer naar voren komen dat Groot-Brittannië door de golf aan dekoloniaties rond 1960 werd overvallen.¹ De Britten zouden met improvisaties hebben gereageerd op het onvermijdelijke machtsverval. Het was *muddling through*. De *troubles* die zich voordeden werden in isolement bezien.² Een visie en een strategie zou hebben ontbroken. Het einde van het Britse empire was een *mis-managed disaster*. Er was een *reactive defeat*, waarvan de uitkomst steeds dezelfde was. Groot-Brittannië was *pushed out*. Benjamin Grob-Fitzgibbon is overduidelijk een heel andere mening toegedaan. Volgens hem was het veeleer zo dat Groot-Brittannië *pulled out*; op eigen voorwaarden. Hij betoogt dat de Britse overheid tussen 1947/48 en 1960 juist een heel heldere politiek-militaire strategie ontwikkelde, daaraan consequent vasthield, en dat die strategie, die *Labour* bedacht en die de *Conservatives* vrijwel onveranderd voortzetten, zeer succesvol was. Daarom ook zou Groot-Brittannië relatief veel harmonieus verlopen dekoloniaties hebben gekend. Daarom ook zouden systematische martelingen en collectieve intimidaties, zoals die plaatsvonden in de Franse of Belgische gebieden, in de Britse nauwelijks zijn voorgekomen. Het had volgens Grob-Fitzgibbon te maken met het vroege Britse besluit om de dekoloniaties niet te gaan bestrijden, maar juist te 'begeleiden'. Mits men er 'rijp' voor was, mits de nieuwe staten zich maar niet in communistisch vaarwater zouden begeven en mits het maar ordelijk gebeurde, dan was er volgens Londen niets tegen op zelfbestuur. Het ging er uiteindelijk vooral om dat de jonge onafhankelijke

lijke staten vooral sympathiek zouden blijven staan ten opzichte van de westerse tradities en waarden en bondgenoten werden. De *dirty wars* en de keiharde COIN, die er natuurlijk ook weldegelijk waren, waren volgens Grob-Fitzgibbon slechts bedoeld om degenen buitenspel te zetten die deze weg naar onafhankelijkheid op Engelse voorwaarden tegenwerkten. De onafhankelijkheidsbewegingen konden in principe rekenen op Britse steun en erkenning, zolang zij maar democratisch, liberaal en westers georiënteerd bleven. Alleen de mensen die zo onverstandig waren om deze ontwikkeling in de richting van vrijheid en zelfbeschikking naar westers model te dwarsbomen, kregen te maken met de Engelse *stick* in plaats van de *carrot*. Dat betaalde zich uit. Vrijwel alle ex-kolonies kozen uiteindelijk 'vrijwillig' voor het opgaan in de *Commonwealth*.

Opzet van de studie

Om deze claims waar te maken behandelt de auteur de periode 1945-1960 heel grondig. Hij volgt daarbij de politieke ordening van Groot-Brittannië na de Tweede Wereldoorlog. Eerst worden de Atlee-jaren behandeld (1945-51), daarna de jaren waarin Churchill terugkeerde als eerste minister (1951-55), om af te sluiten met de periode Eden (1955-57). Aan de orde komen met name de conflicten in Palestina, Maleisië, Kenia, Cyprus, Aden/Oman/Dhofar en Suez. Deze conflicten – én de achterliggende strategische keuzes – komen echt heel goed uit de verf. Vooral de wisselwerking tussen politieke en militaire niveaus is hierbij zeer geslaagd te noemen. De auteur beweegt

voortdurend heen en weer tussen de beslissers in Londen en de (militaire) uitvoerders in de conflictgebieden. Hij beziet de politiek-strategische, militair-strategische en operationeel-tactische sferen daadwerkelijk in samenhang. En dat gebeurt niet al te vaak. Zeker voor de militaire lezer zou het boek daarmee echt een *eye-opener* kunnen zijn. Over de strategische aspecten van COIN leest men immers niet elke dag. De auteur verdedigt met verve de visie dat het bij vlagen keiharde Britse militaire optreden maar een (klein) onderdeel vormde van een veel groter geheel, namelijk een strategie die ook vooronderstelde dat de Britse militairen juist de bevolking beschermden, hun welzijn garandeerden, hun economische activiteit stimuleerden, hen afscheidden van *insurgents* en zo meehielpen om steun te verwerven voor een geleidelijke en door de Britten begeleide weg naar medebestuur, medeverantwoordelijkheid en zelfstandigheid. De Britten zouden zich met andere woorden al heel vroeg hebben geëngagementeerd aan een soort 3-D benadering.

Kanttekeningen

Overtuigt dit nu? Nee. Maar toch is dit een zeer goed boek. Hoe zit dat dan precies? Er is iets mis met de centrale these, maar dat deert nau-

1 De auteur verwijst onder meer naar: Ronald Hyam's *Declining Empire*, John Darwin's *Britain and Decolonisation* en naar bekende literatuur over de Britse COIN van Townshend, Mockaitis en Newsinger.

2 Dit 'in isolement bezien' zou volgens de auteur ook opgaan voor de wetenschappelijke studies over deze periode (van onder meer Elkins, Anderson, Branch en Holland). De dekoloniatieoorlogen zouden in deze werken als geïsoleerde incidenten zijn beschreven, zonder oog voor de strategische samenhang.

welijks, vreemd genoeg. Driehonderd pagina's lang wordt de lezer geconfronteerd met chaos en dirty wars, om vervolgens te vernemen dat dit allemaal geheel volgens plan verliep en een hoger doel diende: onafhankelijkheid, op voorwaarde van de instandhouding van de Brits-westerse waarden en invloedssfeer. Dáár is veel tegenin te brengen. Men kan zich om te beginnen afvragen of er wel echt een achterliggende strategie was. Wie een beetje ingelezen is in deze materie zal moeten erkennen dat er toch ook heel wat is afgeïmproviseerd in deze jaren. Het lijkt zelfs niet eens nodig om een *bewust* uitgewerkte en consequent uitgevoerde Britse exit-strategie te veronderstellen. De eenheid in Brits koloniaal optreden na 1945 laat zich ook verklaren door het doorwerken van de vooroorlogse Britse koloniale traditie. De Britten waren immers al ver voor 1945 gericht op *indirect rule* en op het samenwerken met de lokale hiërarchie. Ging dat fout, dan pas gingen de Britten over op *imperial policing* en expeditionair ingrijpen. Zo ook hier. De dekoloniseringsfase lijkt soms eerder een voortzetting te zijn geweest van de oude koloniale cultuur dan iets geheel nieuws.

Ook is het jammer dat de studie – naast deze voorgeschiedenis – de meest spectaculaire mislukkingen (Jemen) er niet echt bij betreft en stopt bij het jaar 1957. De ratio hierachter moet zijn geweest dat de meeste dekoloniseringsprocessen erna veelal zonder geweld zijn verlopen. Die leverden geen echte dirty wars meer op en vielen daarmee blijkbaar buiten de *scope* van het boek. Maar de meeste conflicten waren in 1957 natuurlijk helemaal nog

niet ten einde, ook al namen ze in gewelddadige intensiteit af. En wat meer is: die eindfases met name, en de relatief geweldloos verlopen dekoloniserings- en de mislukkingen, zouden ook interessante argumenten hebben kunnen opleveren vóór of tegen de hoofdthese. Als er inderdaad een bewuste en effectieve strategie achter de Britse dekoloniserings schuilging, dan moet dat natuurlijk juist ook ná 1957 zijn gebleken, toen er blijkbaar geen dirty wars meer nodig waren om het te verwezenlijken. Met name de periode van premier Macmillan, na zijn *Winds of change* speech uit 1960, had dus wel wat meer aandacht mogen krijgen. De auteur lijkt dat beseft te hebben. Het boek eindigt nu met een lange epiloog (*The Imperial Endgame after Eden*) die het geraamte vormt van een hoofdstuk dat er had moeten zijn, maar dat ontbreekt.

Toch is dit dus een (heel) goed boek. De soep wordt namelijk niet zo heet gegeten als zij wordt opgediend. De auteur verliest de nuances gelukkig zeker niet uit het oog. De vele pagina's van deze studie onderschrijven lang niet allemaal de wat al te ééndimensionaal uitgevallen centrale hoofdthese uit de inleiding en de conclusie. Dat is een heel goede zaak. Het verhaal boeit echt van begin tot eind. Wat maakt eigenlijk een goed historisch boek? Dat is: een weerbarstig historisch thema; een helder geschreven verhaal daarover; het aanboren van nieuwe bronnen; een nieuwe visie en verrassende interpretatie; goede argumenten daarvoor; en relevantie voor het heden. Dat levert Grob-Fitzgibbon hier allemaal. *Imperial Endgame* is een zeer stimulerende

tekst, die onze kijk op het verleden poogt te herzien.

Het gekke is wel dat Grob-Fitzgibbon desondanks toch niet zozeer de revisionist blijkt te zijn waarvoor hij zichzelf uitgeeft, ondanks zijn rebelse poses. Hij neemt in feite een zeer traditioneel pro-Brits standpunt in. Op het laatst geeft de auteur toe dat, ondanks alle vrijheidsretoriek, de Britten tijdens de dekoloniseringsfase vooral probeerden nieuwe vormen van imperialisme en afhankelijkheid te creëren. Hij heeft hier werkelijk geen enkele moeite mee en schrijft: *'If there is one clear conclusion to be drawn from the end of Britain's empire, it is that liberal imperialism can only be sustained by illiberal dirty wars. Britain's imperial endgame demonstrates that it is possible to achieve success in each. Whether moral or not is a question left to philosophers and kings'* (blz. 377). Dat zijn opmerkelijke zinnen. Ze houden een cynische verdediging in van Brits liberal imperialism en accepteren illiberal manieren van opereren om dat doel te bereiken. Dit amorele Machiavellisme roept de volgende vraag op: hoeveel dirty wars kan de vrijheid eigenlijk verdragen?

Drs. H. de Jong, NLDA

Triumph Revisited

Historians Battle for the Vietnam War
Door Andrew Wiest en Michael J. Doidge (red.)
New York (Routledge) 2010
227 blz.
ISBN 9780415800211
€ 29,-

Triumph Revisited lijkt in eerste instantie een onbegrijpelijke titel voor een Amerikaanse studie over de Vietnamoorlog. Hoezo triomf? De samenstellers van deze bundel willen toch niet ontkennen dat de Verenigde Staten in Vietnam een pijnlijke nederlaag leden? Dat willen Andrew Wiest en Michael Doidge zeker niet: de door hen gekozen titel verwijst naar het boek van Mark Moyar, *Triumph Forsaken. The Vietnam War 1954-1965*, dat, toen het in 2006 verscheen, voor de nodige ophef zorgde. Moyars boek was dan ook niet zomaar het zoveelste over de Vietnamoorlog, maar een dappere poging om de in academische kring dominante visie op dat conflict omver te werpen. Volgens die gevestigde opvatting was de Amerikaanse bemoeienis met Vietnam bij voorbaat tot mislukken gedoemd, omdat de VS een regime waren gaan steunen – geleid door Ngo Dinh Diem – dat door en door incompetent en corrupt was en nauwelijks steun bij de bevolking van Zuid-Vietnam genoot. Daar kwam nog bij dat de VS, verblind door een fel anticommunisme, de strijd in Indochina ten onrechte waren gaan opvatten als een cruciaal onderdeel van het mondiale Oost-Westconflict, terwijl deze regio in werkelijkheid nauwelijks van belang was voor de

veiligheid van Amerika. Bovendien, aldus nog steeds de orthodoxe visie, moet het Amerikaanse optreden in Vietnam en dan met name het brute geweld dat er is toegepast als moreel verwerpelijk worden beschouwd.

Het fundament voor deze orthodoxe visie werd al in de eerste helft van de jaren zestig gelegd, toen de VS nog ‘slechts’ met duizenden adviseurs in Vietnam aanwezig waren. Een handjevol journalisten dat toen verslag deed van de gebeurtenissen in dat land, raakte diep overtuigd van de heilloosheid van de Amerikaanse steun aan Diem. Als moderne Cassandra’s waarschuwen zij dat het optimisme van de politieke en militaire autoriteiten over het verloop van het conflict volkomen ongegrond was. Zij deden dat in talrijke krantenartikelen, maar ook in boekvorm, met als bekendste voorbeeld het in 1965 verschenen *The Making of a Quagmire* van klokkenluider David Halberstam. Daarna zou er nog een reeks bestsellers verschijnen die de orthodoxe visie verder uitwerkten en haarfijn uitlegden hoe de Amerikanen door een combinatie van kortzichtigheid en overmoed in het Vietnamese moeras terechtkwamen, waarbij in recente studies, waaronder *Vietnam. The History of an*

Unwinnable War van John Prados, de lijn losjes wordt doorgetrokken naar Irak, de quagmire van George W. Bush.

Revisionisme

Sinds de jaren zestig is er ook altijd een tegengeluid te horen geweest. Dit revisionisme, dat opvallend veel (oud-)officieren in de gelederen heeft, is geworteld in de overtuiging dat het Amerikaanse ingrijpen in Vietnam noodzakelijk en, geteeld op de kwaadaardigheid van het in Hanoi zetelende regime, ook moreel juist is geweest. Zinloos is de militaire inspanning van de VS volgens de meeste revisionisten – trouwe aanhangers van de dominotheorie – evenmin geweest, omdat deze de opmars van het communisme in Zuidoost-Azië ongeveer vijftien jaar lang heeft tegengehouden, waardoor landen als Thailand en Indonesië voldoende tijd hebben gekregen zich afdoende tegen het ‘rode gevaar’ te wapenen. De belangrijkste boodschap van deze *counternarrative* luidt dat de Vietnamoorlog wel degelijk te winnen zou zijn geweest, als de VS zich, uit een overdreven angst voor directe Chinese inmenging in het conflict – het Koreasyndroom – niet allerlei beperkingen zouden hebben opgelegd. Het bekende boek van Harry Summers, *On Strategy. A Critical Analysis of the Vietnam War*, is een exponent van deze opvatting. Ook onder veel luchtmachthistorici is zij populair. Wanneer Washington het luchtwapen onbeperkt zijn gang had laten gaan, zo luidt hun redenering, zou Noord-Vietnam snel op de knieën zijn gedwongen. Een redenering die op haar beurt krachtig is bestreden door onder meer Mark Clodfelter in zijn boek *The Limits*

of *Air Power. The American Bombing of North Vietnam*.

Het merendeel van de revisionistische literatuur is polemisch van aard. Dat geldt ook voor het boek van Moyar, die zich graag voor doet als een buitenstaander die het moet opnemen tegen het arrogante *liberal establishment*, dat op de Amerikaanse universiteiten de dienst uitmaakt. *Triumph Forsaken* is echter tegelijkertijd ook een op veel bronnenstudie gebaseerd geschiedwerk dat, als gezegd, voor eens en voor altijd met de orthodoxe visie wil afrekenen. Zo tracht Moyar – volledig tegen de heersende opvatting in – te bewijzen dat de persoon en het regime van Diem lang niet zo slecht en verdorven waren als altijd maar voetstoots wordt aangenomen. Hij stelt Diem voor als een slachtoffer van de overwegend linkse journalisten die over hem en zijn fouten doorgaans veel strenger oordeelden dan over Ho Chi Minh. Moyar beschrijft Diem als een verlicht en kundig autocraat die in 1963 hard op weg was de Viet Cong te verslaan. De Zuid-Vietnamese leider was zeker geen democraat, maar, voegt Moyar daaraan toe, democratie was in Vietnam een onbereikbaar ideaal. Hij distantieert zich hiermee nadrukkelijk van het neo-conservatisme, waarvan de aanhangers naar zijn zeggen te optimistisch zijn over de mogelijkheden om in niet-westerse landen de democratische idealen te verwezenlijken. Volgens Moyar maakte de regering van president Kennedy een grote fout door goedkeuring te geven aan de staatsgreep tegen Diem die zich op 1 november 1963 voltrok. Henry Cabot Lodge, de toenmalige ambassadeur in Saigon en actief steunverlener aan de coup, is in

Triumph Forsaken dan ook de *bad guy*.

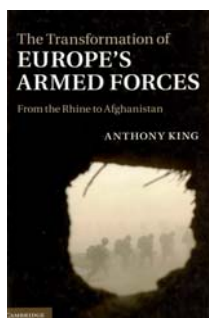
Moyar oogstte met zijn boek veel kritiek. De veroordelingen aan zijn adres logen er niet om: van manipulatief bronnengebruik tot racistische opvattingen. Rechtse media waren daarentegen vol lof, omdat zij *Triumph Forsaken* lazen als een welkome aanklacht tegen de *liberal interpretation* van de Amerikaanse geschiedenis, waarin de blanke man stevast de grote boosdoener is. Wat Wiest en Doidge vooral in Moyar lijken te waarderen, is dat hij de aanhangers van de orthodoxe visie op de Vietnamoorlog heeft gedwongen hun lange tijd als vanzelfsprekend beschouwde meningen toch weer eens goed te doordenken en te onderbouwen. Was het beeld van deze oorlog niet te veel verworden tot een cliché, vraagt Wiest zich in de introductie van *Triumph Revisited* af, net zoals er ook lange tijd een clichébeeld van de Eerste Wereldoorlog heeft bestaan, namelijk dat van een zinloze mensenslachting waarin domme en arrogante generaals, aangevuurd door even kortzichtige politici, ruim vier jaar lang miljoenen soldaten de dood in hebben gejaagd. Deze visie was dominant totdat de historicus John Terraine in 1963 met zijn boek *Douglas Haig. The Educated Soldier* de knuppel in het hoenderhok gooide en een fel debat ontketende dat uiteindelijk heeft geleid tot een genuanceerdere kijk op de Eerste Wereldoorlog.

Pittig debat

Is Moyar een nieuwe John Terraine? Op die vraag geven Wiest en Doidge niet echt antwoord, maar zij vinden het boek van Moyar in ieder geval

wel een grondige discussie waard. En daarom namen zij het initiatief tot de bundel *Triumph Revisited*, waarin een keur aan wetenschappers commentaar levert op *Triumph Forsaken* en waarin Moyar vervolgens ruim de gelegenheid krijgt tot een weerwoord. Het resultaat is 227 pagina's vol pittig debat. In de meeste bijdragen krijgt Moyar er flink van langs, terwijl hij zelf geen krimp geeft en zijn standpunten hardnekkig blijft verdedigen. Mede omdat de politieke-ideologische vonken er soms afvliegen is het boeiende lektuur, maar veel nieuwe inzichten levert al dit polemisch geweld niet op. Zo houden de aanhangers van de orthodoxe visie onverdroten vast aan de opvatting dat de Amerikaanse steun aan Diem bij voorbaat kansloos is geweest, terwijl Moyar niets terugneemt van zijn positieve oordeel over deze Zuid-Vietnamese leider. Erg overtuigend is Moyars iconoclasmie niet. Hij ontwijkt de argumenten van zijn tegenstanders meer dan dat hij ze weerlegt. Maar er doet zich met Moyars boek een nog fundamenteeler probleem voor, zo stelt Wiest in de conclusie van *Triumph Revisited* terecht vast. Moyars stelling dat de VS, door Diem te elimineren, een zekere overwinning in Vietnam uit handen gaven, is namelijk wetenschappelijk onzuiver, omdat zij niet falsifieerbaar is. Niemand kan immers met zekerheid zeggen, wat er gebeurd zou zijn als Diem in 1963 niet was afgezet. Ook door deze kritiek zal Moyar zich zeker niet uit het veld laten slaan. Hij werkt inmiddels hard aan een vervolgstudie over de periode na 1965.

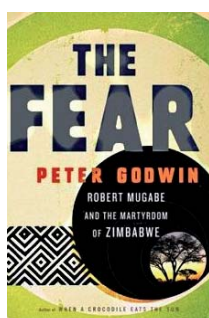
Dr. B. Schoenmaker, NIMH

The Transformation of Europe's Armed Forces

From the Rhine to Afghanistan
Door Anthony King
Cambridge (Cambridge University Press) 2011
326 blz.
ISBN 9780521760942
€ 63,-

Als gevolg van nieuwe strategische dreigingen maken landstrijdkrachten in Europa een transformatie door die bredere processen van de Europese integratie weerspiegelt. Dat zegt Anthony King, hoogleraar sociologie in Exeter, in *The Transformation of Europe's Armed Forces*. King verrichtte onderzoek onder snelle interventie-eenheden in Groot-Brittannië, Frankrijk en Duitsland en op het hoofdkwartier van ISAF in Kabul. Hoewel de strijdkrachten in Europese landen sinds het einde van de Koude Oorlog zijn gekrompen, kregen bepaalde brigades en hoofdkwartieren juist meer geld. Hij spreekt van concentratie en transnationalisatie, waarbij specifieke expertise en capaciteiten samenwerking tussen eenheden van verschillende landen mogelijk maken.

The Fear

Robert Mugabe and the Martyrdom of Zimbabwe
Door Peter Godwin
New York (Little, Brown and Company) 2010
372 blz.
ISBN 9789029087520
€ 19,95

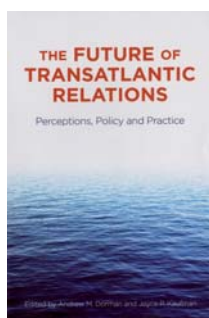
Robert Mugabe, president van Zimbabwe, weigerde in 2008 zijn verkiezingsnederlaag te accepteren en begon een gewelddadige terreurcampagne tegen zijn volk. Correspondenten werden uitgezet, maar de in Zimbabwe geboren verslaggever Peter Godwin besloot juist illegaal het land binnen te gaan. Hij doet van binnenuit verslag van de terreur in *The Fear*, de naam die de Zimbabwanen aan deze gewelddadige periode hebben gegeven. Godwin, die eerder al twee boeken over Zimbabwe schreef en zich als advocaat inzet voor de mensenrechten, wil de westerse lezer met *The Fear* de veerkracht van een onderdrukt volk tonen. Godwin sprak onder meer met ondergedoken oppositieleiders, blanke boeren, kerkleiders en diplomaten.

Inleiding krijgswetenschappen

Door S.N. Mengelberg, M.A.G. de Jong
en A. de Munnik (red.)
Nijmegen (Wolf Legal Publishers) 2011
508 blz.
ISBN 9789058506238
€ 29,95

Waarom vinden oorlogen plaats? Hoe zijn karakter en functie van oorlog in de loop der tijd veranderd? Welke invloed hebben internationale machtsverhoudingen en het informatietijdperk op oorlogvoering? Met welke operationele, juridische en ethische dilemma's heeft een krijgsmacht te maken? Deze vragen staan centraal in de krijgswetenschappen, die de kennis van het oorlogvoeren en de toepassing daarvan bestuderen. *Inleiding krijgswetenschappen* biedt toekomstige *thinking soldiers* een eerste inzicht in dit brede vakgebied en de complexe wereld waarin hedendaagse krijgsmachten actief zijn. De focus ligt daarbij op de militaire inzet binnen het kader van geschiedenis en staatsinrichting, internationale veiligheidsstudies en rechtswetenschappen.

The Future of Transatlantic Relations

Perceptions, Policy and Practice
Door Andrew M. Dorman en Joyce P. Kaufman (red.)
Palo Alto (Stanford University Press) 2011
336 blz.
ISBN 9780804771979
€ 18,-

Sinds de Amerikaanse invasie van Irak is de druk op de trans-Atlantische betrekkingen toegenomen. Joyce Kaufman, hoogleraar internationale betrekkingen en Andrew Dorman, docent militaire wetenschappen, stelden een bundel samen waarin zowel vanuit Noord-Amerika als Europa naar de relaties wordt gekeken. Na een theoretisch kader volgen case studies over de Verenigde Staten, Frankrijk, Duitsland, Groot-Brittannië en Canada. De bundel bevat ook bijdragen over de trans-Atlantische visie in Turkije en Rusland en enkele Oost-Europese landen zoals Polen en Oekraïne. De auteurs gaan na of de percepties in de diverse landen in beleid zijn vertaald en of dat uitspraken over de toekomst van de trans-Atlantische betrekkingen toelaat.

Met dank aan mr. C.P.M. Terpstra, NLDA

SUMMARIES

N. Houston and C. Eshelman-Haynes – Cultural Aspects of Information Sharing and Collaboration

Culture can impact information sharing and collaboration in a variety of ways. An example of cultural impact on decision making in a maritime operational setting was demonstrated in the Multinational Experiment 5 held in 2008 by Finland, Sweden, NATO and Singapore to examine information sharing. The author uses the findings of this experiment

to illustrate that a better understanding of the cultural dimension of military personnel and the impact on information sharing and cooperation is vital to improve operational success in an alliance such as NATO, but even more in broader ad hoc international coalitions in situations where exceptional circumstances are the rule.

N.A. Woudstra – Maritime Strategist Julian Corbett's Centennial

Exactly one hundred years ago the British strategist Julian Stafford Corbett (1854-1922) published his main work, *Some Principles of Maritime Strategy*. The author presents his observations on the relevance of Corbett's thoughts to present maritime strategy. He describes the utility of strategy in general, compares Corbett's ideas with those of American

strategist Alfred Thayer Mahan (1840-1919) and dwells on Corbett and joint and amphibious operations as well as the relation between maritime forces and commerce. Reflecting on those issues one still finds in Corbett's work conceptual tools for a contribution to the future protection of national interests.

M.P. Bogers, R.J.M. Beeres and I.G. Lubberman-Schrotenboer – Burden Sharing in Afghanistan

In November 2010 the Dutch Prime Minister declared that the Netherlands had sent thousands of military to Afghanistan, a contribution far exceeding what could be expected from a country with a relatively small population figure. The authors answer three questions: Was the Prime Minister right in his observation? Is the yardstick mentioned the only one relevant

to analyze burden sharing? And if there are more, how does the Netherlands perform among comparable contributions by other countries to the operations in Afghanistan? The authors demonstrate that there are more relevant standards. The conclusion of their quantitative approach is that the Netherlands has indeed contributed above average.

Aankondiging

Lezing generaal-majoor Schnitger: *Cyberspace: zegen, bedreiging en kans!* en Algemene Ledenvergadering KVBK

21 november – Prinses Juliana Kazerne Den Haag

In zijn functie als Directeur Operationeel Beleid, Behoeftestellingen en Plannen is generaal-majoor A. Schnitger namens de CDS in zijn rol als *corporate planner* verantwoordelijk voor de gedetailleerde inrichting van de krijgsmacht. Het volgen van operationele ontwikkelingen, het operationaliseren van gestelde beleidsdoelen naar benodigde capaciteiten en het ontwikkelen van operationele concepten en afgeleide doctrines behoren tot zijn werkterrein. Nieuwe ontwikkelgebieden met bijbehorende kansen en bedreigingen vormen hierin een belangrijk speerpunt.

Generaal-majoor Schnitger zal in zijn lezing ingaan op *cyberspace*, één van de *future battlegrounds* die in een steeds sneller tempo onze omgeving en maatschappij vervlecht en zowel kansen als bedreigingen biedt. De beleidsbrief *Defensie na de Kredietcrisis* noemt digitale weerbaarheid en cyberoperaties dan ook niet voor niets één van de intensiveringsprojecten. Generaal-majoor Schnitger licht de plannen en acties van Defensie op dit vlak toe.

Na afloop van de lezing is er gelegenheid tot discussie.

Aansluitend houdt de KVBK de jaarlijkse algemene ledenvergadering en is er voor de niet-leden gelegenheid tot het nuttigen van een hapje en een drankje.

Locatie: Prins Bernhardzaal, Prinses Juliana Kazerne Den Haag

Zaal open: 16.30 uur

Aanvang lezing: 17.00 uur

Einde: 18.30 uur

U kunt zich aanmelden voor de bijeenkomst bij de secretaris KVBK, luitenant-kolonel Henk Sonius via e-mail: HC.Sonius.01@mindef.nl.